

Eeklo – Weversstraat 8

augustus 2021

F. DE KREYGER, P. BILLEMONT & A. DE LOGI

DL&H-archeologienota

Colofon

Project
Eeklo Weversstraat 8
archeologienota

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bv
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

Auteurs:
Frederik De Kreyger
Patsy Billemon
Adelheid De Logi

DL&H Archeologienota
© 2021 – De Logi & Hoorne bv

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bv

Inhoud

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN	5
Abstract	5
Hoofdstuk 1: bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Onderzoekskader	7
1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen	7
1.2.2. Criteria voor opmaken archeologienota	7
1.3. Onderzoeksopdracht	7
1.3.1. Vraagstelling	7
1.3.2. Randvoorwaarden	7
1.4. Onderzoeksstrategie en -methode	11
2. Assessmentrapport	13
2.1. Methoden, technieken en criteria	13
2.2. Assessment van het onderzochte gebied	13
2.2.1. Landschappelijke ligging	13
2.2.1.1. Ligging	13
2.2.1.2. Geologie	13
2.2.1.3. Aardkunde	14
2.2.1.4. Topografie	17
2.2.1.5. Bodemgebruik	17
2.2.1.6. Synthese	17
2.2.2. Archeologische voorkennis en historisch kader	18
2.2.2.1. Historisch kader	18
2.2.2.2. Archeologische voorkennis	26
2.2.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	30
2.2.4. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	30
2.2.5. Synthese	31
2.2.6. Afweging noodzaak en motivering verder onderzoek	32
2.2.7. Samenvatting onderzoek	33
Hoofdstuk 2: Bibliografie en bijlagen	35
1. Bibliografie	35

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	39
1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen	39
1.1. Volledigheid uitgevoerde onderzoek	39
1.2. Afwezigheid van een archeologische site	39

DEEL 1: VERSLAG VAN RESULTATEN

Abstract

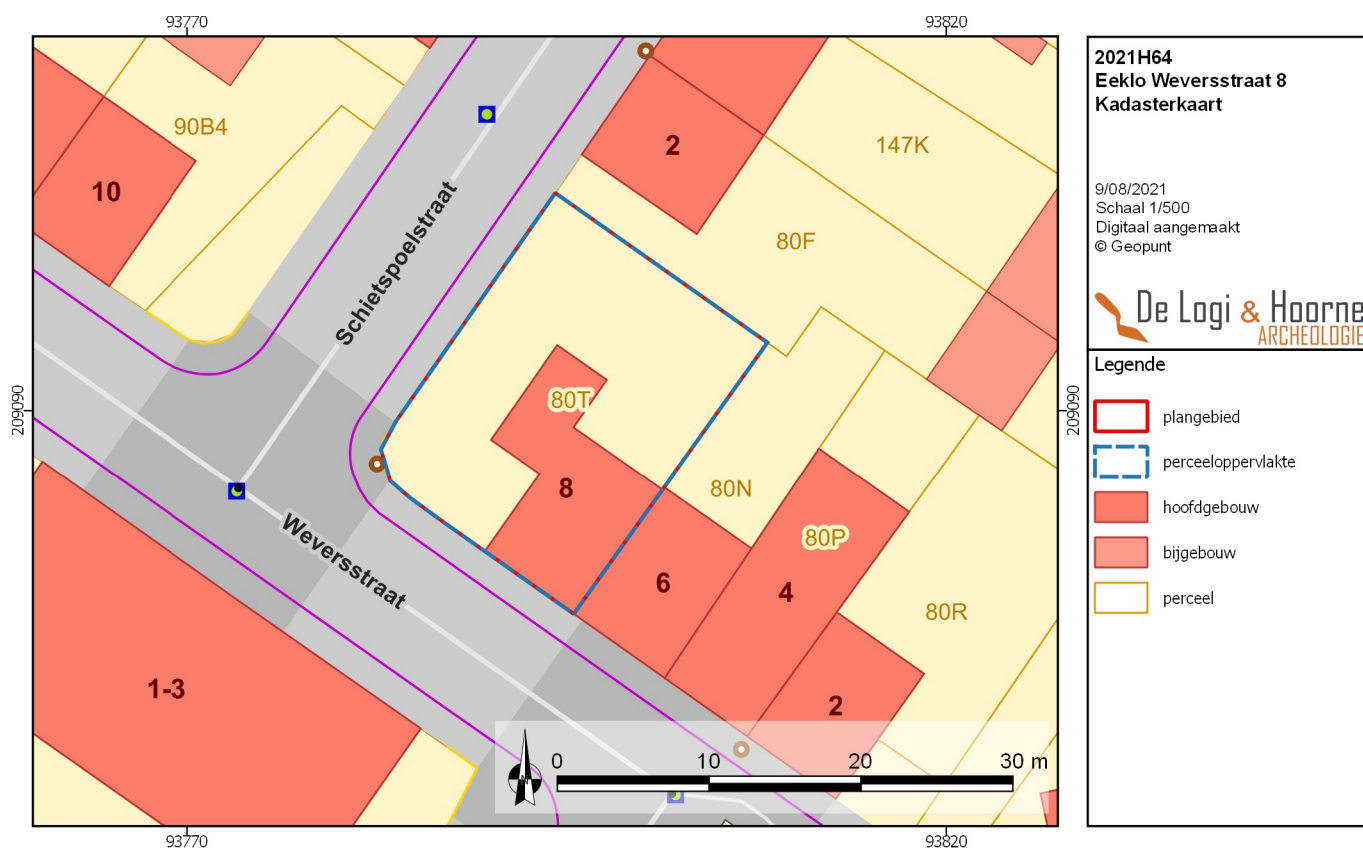
Aan de Weversstraat 8 in Eeklo wenst de initiatiefnemer op een perceel van 376m² een meergezinswoning met een maximale grondimpact van 301m² te bouwen. Deze werken kunnen een verstoring en vernietiging van een mogelijk archeologisch bodemarchief met zich mee brengen. Echter, de voorgaande studie van de beschikbare geografische gegevens, historische kaarten, luchtfoto's en archeologische voorkennis doet (in combinatie met de geringe oppervlakte en de mogelijke verstoring voor een groot deel van het plangebied) een zeer laag archeologisch kennispotentieel vermoeden bij een eventueel vervolgonderzoek. Bijgevolg wordt geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

HOOFDSTUK 1: BUREAUONDERZOEK

1. Beschrijvend gedeelte

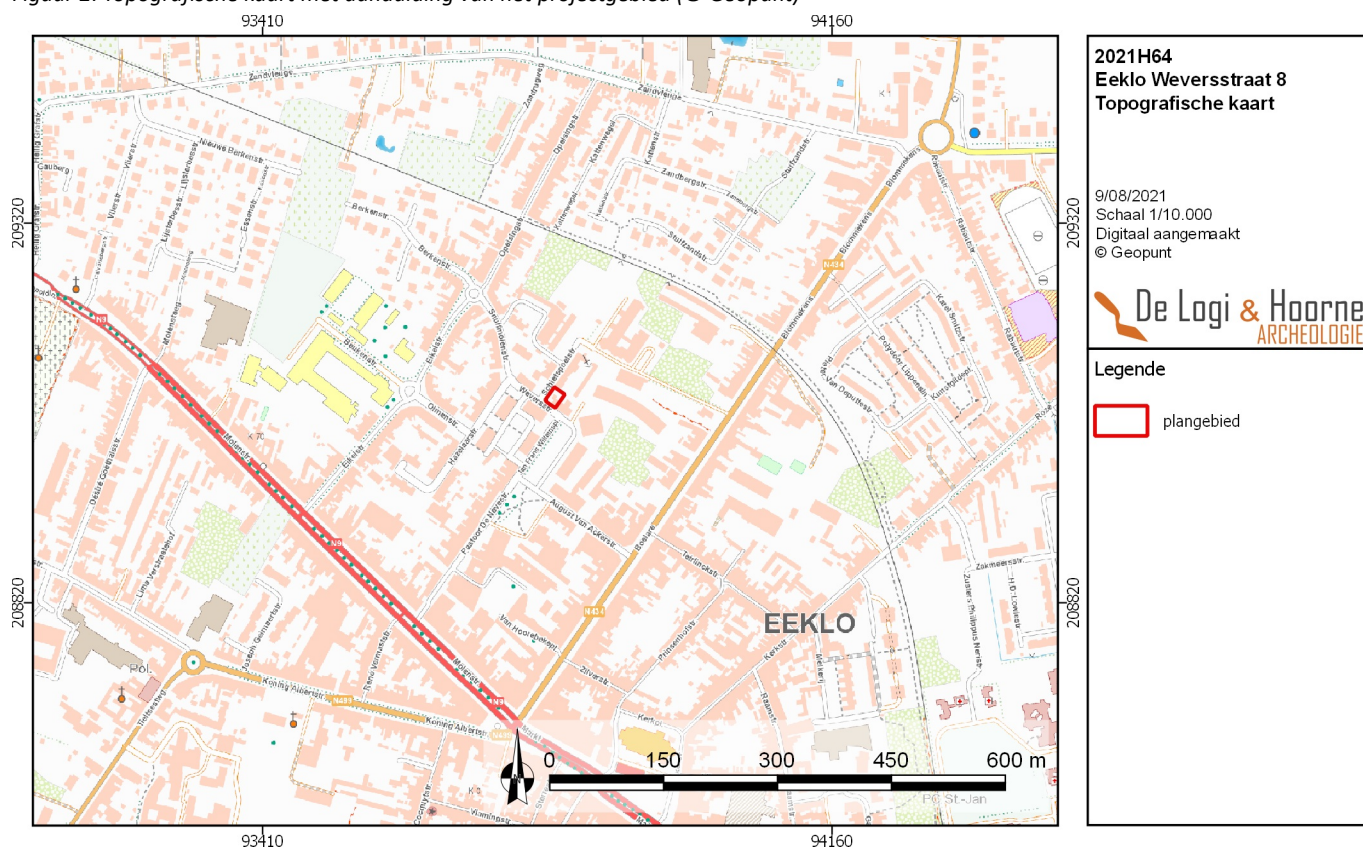
1.1. Administratieve gegevens

Projectcode proefsleuven:	2021H64
Sitecode:	EEK-WEV-21
Nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan:	Niet van toepassing
Erkende archeoloog:	De Logi & Hoorne bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00052
Locatie projectgebied:	Projectgebied in Eeklo, omsloten door de Weversstraat en de Schietspoelstraat
Bounding box (Lambert 72):	punt 1: min. X: 93782,8; max. Y: 209104,34 punt 2: max. X: 93808,n2; min. Y: 209076,62
Kadaster:	Eeklo, Afdeling 2, Sectie E: 80t
Oppervlakte plangebied:	376m ²
Oppervlakte percelen:	376m ²
Termijn uitvoering rapportage:	9 augustus t.e.m. 10 augustus 2021
Betrokken actoren en specialisten:	Frederik De Kreyger (erkend archeoloog, veldwerkleider); Patsy Billemon (aardkundige); Adelheid De Logi (redactie)
Wetenschappelijke advisering:	niet van toepassing
Kadasterkaart:	figuur 1
Topografische kaart:	figuur 2

Figuur 1: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

1.2. Onderzoekskader

1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer wenst op een perceeloppervlakte van 376m² aan de Weversstraat 8 in Eeklo een meergezinswoning te bouwen. Het betreft kadastraal het perceel 80T van Sectie E, Afdeling 2 in Eeklo. Momenteel bevindt zich in de zuidoostelijke hoek van het terrein een bestaande woning van ongeveer 110m² die voorafgaand aan de werken zal worden gesloopt. De meergezinswoning, bestaande uit 6 appartementen verdeeld over 3 niveaus, zal 301m² omvatten en wordt grotendeels gebouwd op de locatie waar de huidige woning staat. Rekening houdend met allerhande werfverkeer en de aanleg van nutsleidingen en diverse regenwater- en rioleringsputten wordt een verstoring van het volledige plangebied verwacht.

1.2.2. Criteria voor opmaken archeologienota

De initiatiefnemer wenst een terrein van 376m² groot aan de Weversstraat 8 in Eeklo te ontwikkelen. Hiervoor dient hij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan te vragen. Het plangebied bevindt zich niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten is, niet in een beschermde archeologische site maar wel binnen de vastgestelde archeologische zone van de stad Eeklo. Het perceel binnen het projectgebied heeft een oppervlakte die groter is dan 300m². De bodemingreep is groter dan 100m² waarvan de ingreep meer dan 100m² buiten de bestaande gabarit valt. Volgens artikel 5.4.1. van het Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 moet bij de vergunningsaanvraag een archeologienota waarvan akte is genomen gevoegd worden.

1.3. Onderzoeksoopdracht

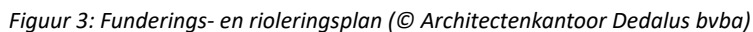
1.3.1. Vraagstelling

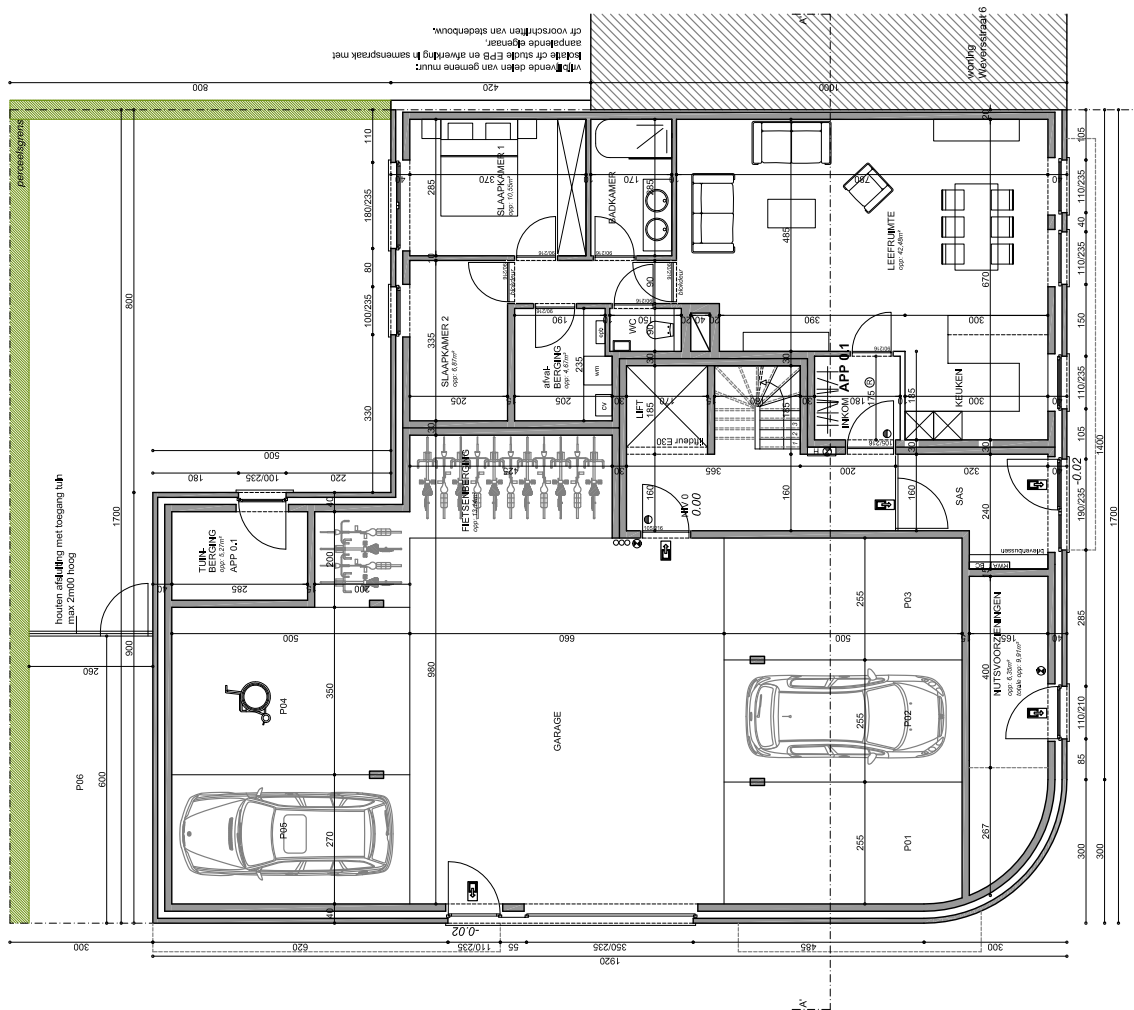
Dit bureauonderzoek heeft als doel het archeologisch potentieel van het projectgebied van 376m² groot aan de Weversstraat 8 in Eeklo door middel van historische bronnen en kaartmateriaal in te schatten. Op basis van deze bronnen moet afgewogen kunnen worden of verdere maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek nodig zijn, en welke deze zijn. Uiteindelijk moet dit bijdragen aan de finale afweging of voor een (deel van) het projectgebied al dan niet verdergezet onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving noodzakelijk is, en of er mogelijkheden tot behoud *in situ* bestaan, en wat hiervoor de voorwaarden en vereisten zijn. Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op de bewaring van het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites? Wat is de aard, datering en bewaring?
- Wat is het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?

1.3.2. Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bestaande bronnen gebruikt.

NIVEAU 0

project: bouwen van meergezinswoning, na slopen bestaande toestand
bouwplaats: Weversstraat 8
9900 Eeklo
bouwheer: Qualitas Invest bvba

datum: 24/03/2022
 schaal: 1/100

BA

Architectenkantoor Dedalus bvba | Molensstraat 1 60a 3900 Eendlo | 09218 91 70 | architectenkantoor@dedalus.be
 © dit ontwerp is eigendom van de architect en mag niet zonder zijn uitdrukkelijke toestemming gebruikt worden.
 Dedalus |

dossier: D.21.1379 door: hdv

door: hdv

Figuur 4: Plan van het gelijkvloers (© Architectenkantoor Dedalus bvba)

1.4. Onderzoeksstrategie en -methode

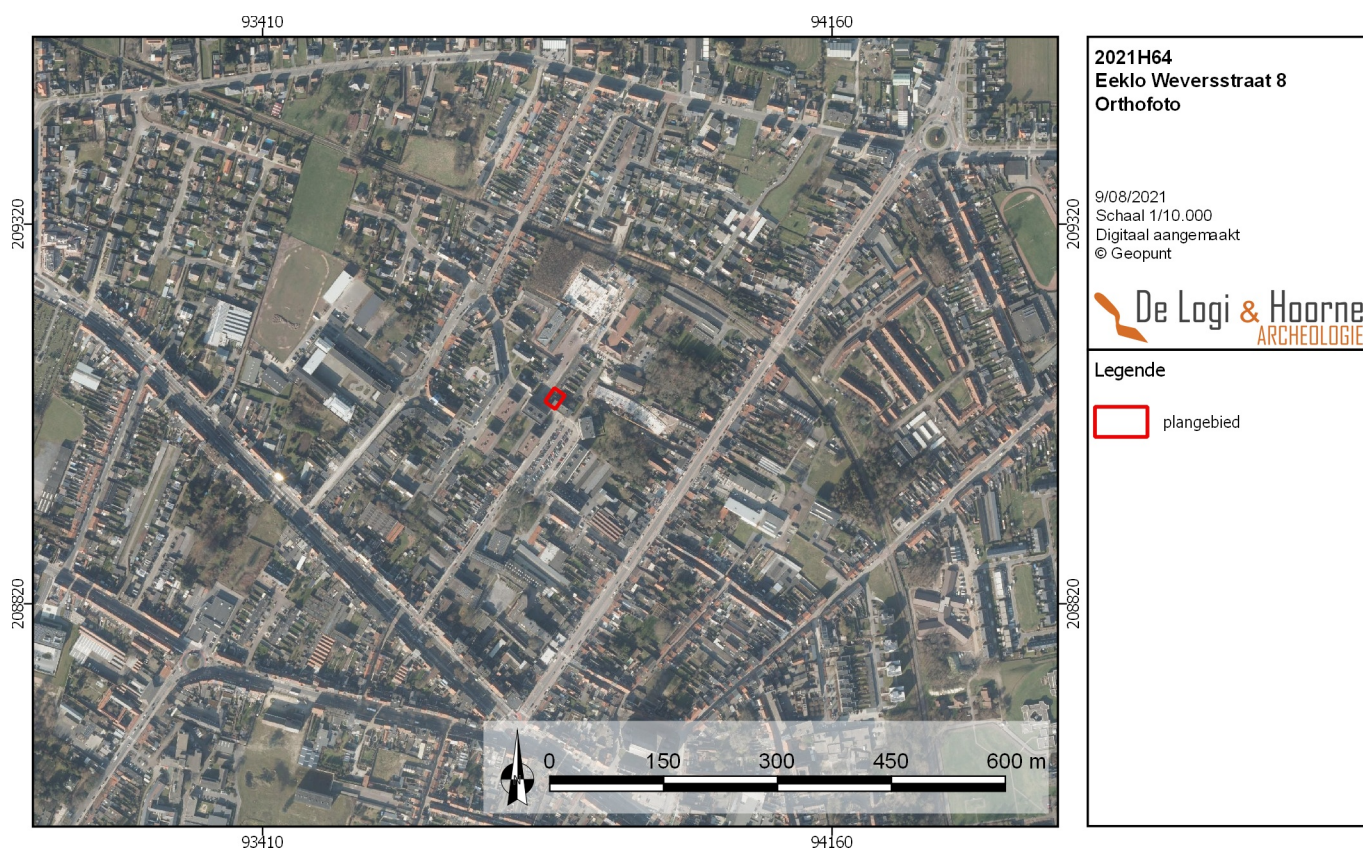
Dit bureauonderzoek moet, op basis van de literaire en cartografische bronnen, leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

Voor de uitvoering van het bureauonderzoek werd de bestaande literatuur over het projectgebied en de omgeving doorgenomen. Daarnaast zijn zowel de aardkundige als de historische cartografische bronnen geraadpleegd en zijn online beschikbare georeferende kaarten onderzocht. Deze gegevens leveren een inzicht in de gekende geomorfologie, bewoningsgeschiedenis, landschapshistoriek en -genese van het plangebied op.

Gegevens over aardkunde en geologie zijn geraadpleegd via de webservices van DOV Vlaanderen. Hoogtemodellen, orthografische foto's, historische kaarten en de bodemerosiekaart werden nagegaan via de webservices van Geopunt. De topografische kaart is via de website van het NGI geconsulteerd. Gegevens over de gekende erfgoedwaarde van het projectgebied werden geraadpleegd via het geoportaal en de Centrale Archeologische Inventaris. Een bestand met de afbakening van het projectgebied en de verschillende percelen, alsook de te realiseren plannen werd ter beschikking gesteld door de opdrachtgever.

Het aardkundige luik van het bureauonderzoek werd uitgevoerd door Patsy Billemon. Het meest relevante kaartmateriaal is onderzocht om de interpretatie van het gebied staven. Dit betreft voornamelijk de tertiair en quartair geologische kaart, de bodemkaart en het digitaal hoogtemodel. Aanvullend werd gebruik gemaakt van het boek 'Geologie van Vlaanderen' (BORREMANS 2015). Ook de landschappelijke boringen die in het verleden op en rond het terrein gebeurden, werden in het onderzoek geïncorporeerd. Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de bodemsoorten en hun verwachtingsgebied. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems, podzolen en/of restanten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden.

Het historische luik van het onderzoek omvatte de studie van de kaart van Pieter Claeissens (1597), de kaart van Ferraris (1777), de Atlas der Buurtwegen (circa 1840), de Poppkaart (1842-1879) en de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854). Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 16de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden. Het gekende erfgoed en archeologisch onderzoek van het onderzoeksgebied en zijn omgeving werd via het Geoportaal Onroerend Erfgoed en de Centrale Archeologische Inventaris opgezocht. Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur. Daarnaast is gebruik gemaakt van bronnen over de lokale toponymie en geschiedenis. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid en zijn opgelijst in de bibliografie. Frederik De Kreyger bundelde alle data in GIS en vatte de gegevens samen in deze archeologienota.

Figuur 6: Recente orthofoto met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 7: Detail van de orthofoto met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het bureauonderzoek: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Assessment van het onderzochte gebied

2.2.1. Landschappelijke ligging

In dit onderdeel van het assessmentrapport wordt het projectgebied ruimtelijk gesitueerd met aandacht voor zijn topografische en landschappelijke inplanting, en zijn bodemkundige, geologische en geomorfologische eigenschappen.

2.2.1.1. LIGGING

Het perceel waarbinnen het plangebied ligt is gelegen aan de Weversstraat 8 in Eeklo en heeft een rechthoekige vorm van 376m² groot. Dit terrein situeert zich op 440m ten noordwesten van het centrum van Eeklo. Het gebied ligt in een stedelijke omgeving maar kent geen historische stadsontwikkeling (*zie infra*). Het plangebied valt binnen de afgebakende archeologische zone van de stad Eeklo.

2.2.1.2. GEOLOGIE

Geologisch gezien is het projectgebied gelegen in de Vlaamse Vallei. Deze Vlaamse Vallei erodeerde in verschillende fasen van erosie en sedimentatie, als gevolg van de quartaire klimaatschommelingen, door de Paleogeen- en Neogeensubstraten (BORREMANS 2015: 211- 221). Eén van de laatste grote opvullingsfasen vond plaats in het vroeg-Pleniglaciaal (ca. 50.000 BP) toen vlechtende rivieren door permafrost nauwelijks konden insnijden maar wel grote hoeveelheden sediment afzetten dat door gebrek aan vegetatie massaal met het smeltwater meekwam en vandaag als fluvioperiglaciaal sediment staat gekarteerd. Dit sediment bestaat voornamelijk uit meegevoerd Paleogeen- en Neogeensubstraat (BORREMANS 2015: 217). Het kerngebied van deze Vlaamse Vallei is gelegen ten noorden van Gent tussen Maldegem en Stekene en maakt deel uit van Zandig Vlaanderen. Hoewel de Pleistocene afzettingen licht afhellen richting Noordzee en Westerschelde verloopt de afvloeiing van het gebied vandaag via het oosten langs de Beneden-Schelde en de Zeeschelde over Antwerpen. In het noorden zakt het Pleistocene sediment zo laag dat het door recent marien materiaal wordt bedekt (DE MOOR *et al.* 1995: 4-5).

Het Vlaamse Valleilandschap vertoont in de omgeving van het projectgebied verschillen in microreliëf en hydrografisch patroon waardoor een verdere landschappelijke onderverdeling mogelijk is. Het projectgebied bevindt zich binnen het dekzandruggencomplex van Maldegem, een onderdeel van het grote oost-west strekkende dekzandruggencomplex Maldegem – Stekene. De doorsnede van deze ruggen is asymmetrisch. De zuidkant van deze dekzandrug is vrij uitgesproken en domineert, in de regio van het projectgebied, de depressiegordel van Waarschoot, die zich hier ten zuiden van de dekzandrug bevindt. De noordflank van de dekzandrug loop geleidelijk af naar het Vlaklandschap van Eeklo (DE MOOR *et al.* 1995: 5-6). Het dekzandrugcomplex ontstond door tardiglaciale lokale eolische activiteit. Hierbij is, in de zeer koude periode van het laat-Pleniglaciaal, zand van de fluvioperiglaciale opvulling van de Vlaamse Vallei vanuit het noorden met de wind meegevoerd en afgezet als een transversale rugzone (3) (DE MOOR *et al.* 1995: 5-6; BORREMANS 2015: 219). In het laat-glaciaal zijn hierop, eveneens onder tardiglaciale omstandigheden, lokaal eolische rivierduinen afgezet die in het Holoceen zijn herwerkt tot stuifzandduinen. De top van de dekzandrug

bestaat uit een microreliëf van ruggen en depressies. Tussen Adegem en Eeklo splitst de dekzandrug zich op in drie evenwijdige ruggen waartussen depressies ingesloten liggen (DE MOOR & HEYSE 1974). Ten zuiden van het dekzandruggencomplex ligt de depressiegordel van Waarschoot. Deze oost-west georiënteerde zone bestaat uit een serie onregelmatige langwerpige komvormige depressies die van elkaar gescheiden worden door lage ruggen. Ze zijn moerassig van aard en moeten kunstmatig ontwaterd worden. De hoogte van dit gebied ligt tussen de 6 en 7m TAW. Onder andere de Pokmoer, de Leikant en de depressie van Assebroek behoren tot deze depressiegordel (DE MOOR & VAN DE VELDE 1994: 6). Ten noorden van het dekzandruggencomplex bevindt zich het Vlaklandschap van Eeklo. Dit gebied wordt genetisch gezien beschouwd als een tardiglaciale deflatiezone vanwaar een gedeelte van de zandaanvoer naar de zuidelijker gelegen dekzandrug gebeurd is (DE MOOR *et al.* 1995: 5). Het vlaklandschap is een vlakke en zandige oost-west zone die zich grosso modo uitstrekt tussen Zelzate in het oosten en Brugge in het westen. Het vlakke landschap wordt verstoord door lange lage microruggen met een oost-west oriëntatie. Die hebben een breedte tussen 100 en 500m en reiken tot maximaal 2m boven de rest van het landschap dat door de hoge grondwaterstand zeer moerassig kan zijn (HEYSE 1979; DE MOOR & VAN DE VELDE 1994).

Zowel in de depressiegordel van Waarschoot als in het Vlaklandschap van Eeklo verwijzen toponiemen naar de aanwezigheid van veen en de ontginning ervan (Pokmoer, Moerstraat, Moershoofdeweg,...). Ten noorden van Eeklo, in het vlaklandschap, wordt de aanwezigheid van veen en veenontginning betwist. De woeste gronden die er in de middeleeuwen voorkwamen zouden niet ontstaan zijn als restgronden na veenontginning maar door een intensieve ontbossing die plaatsgreep omdat de gronden er te arm waren voor permanent gebruik als akkerland. Er werd in deze zone immers geen restanten van veenontginning teruggevonden. De veengebieden bevinden zich noordelijker ter hoogte van Aardenburg in Zeeuws Vlaanderen (VERHOEVE & VERBRUGGEN 2006). Ten zuiden van Eeklo, in de Pokmoer, is de situatie anders. Hier is vastgesteld dat de bodem wel sterk vergraven is en dat heel wat sediment van de oorspronkelijke laatglaciale plas is verdwenen. Naast het veen is ook gyttja, het bodemsediment van dit paleomeer, ontgonnen als kalkrijke grondverbeteraar voor de zure zandgrond (VERHOEVE & VERBRUGGEN 2006).

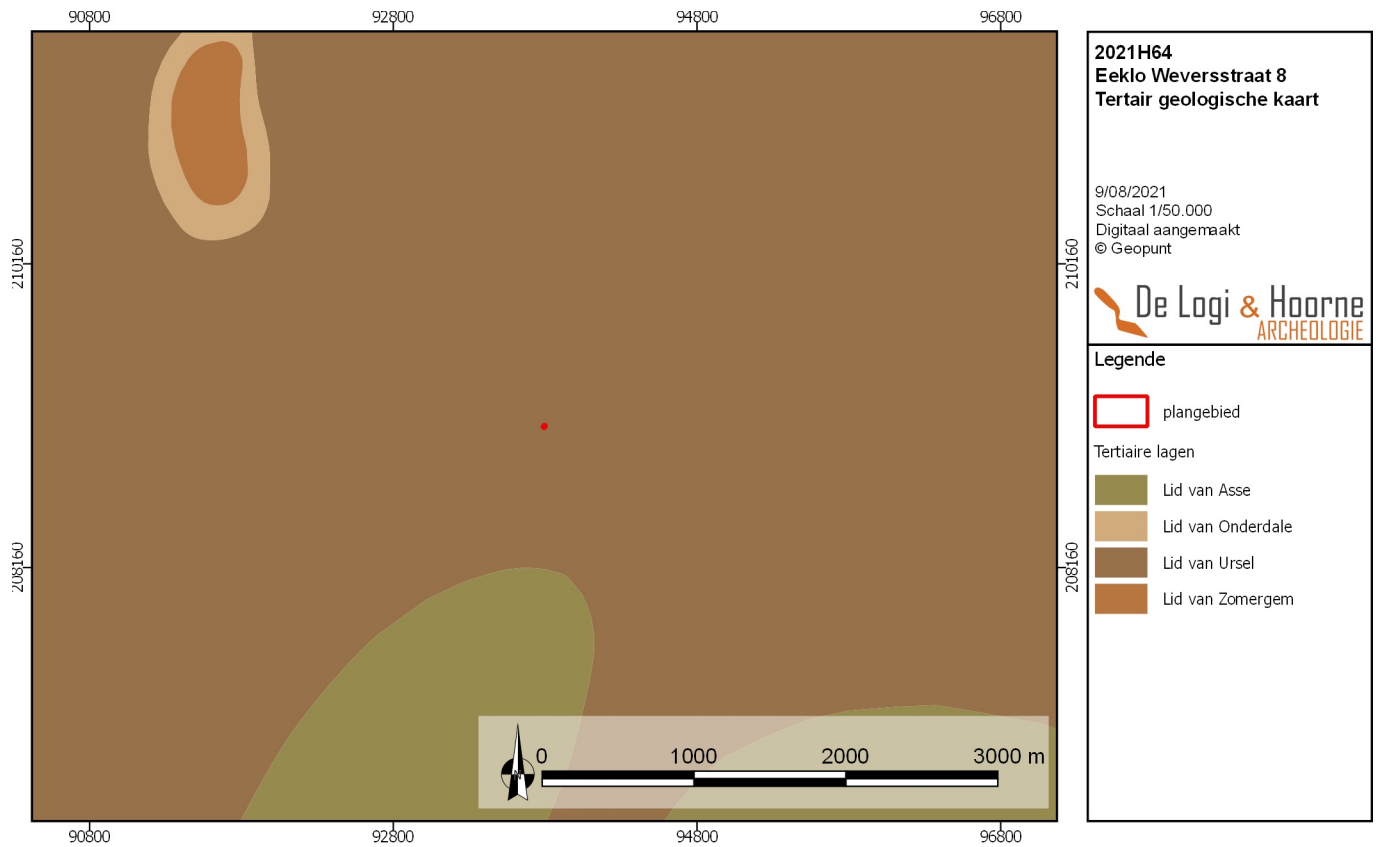
Het projectgebied is gelegen binnen de Formatie van Maldegem. Deze formatie kenmerkt zich als een cyclische mariene sedimentatiereeks die bestaat uit een afwisselende sequentie van zanden en kleien. Deze formatie is aanwezig in de ondergrond van noord West- en Oost-Vlaanderen als een continu doorlopende WNW-OZO georiënteerde strook aan het bovenvlak van de Cenozoïsche formaties onder een dik quartair pakket dat werd afgezet ten gevolge van de opvulling van de Vlaamse Vallei (JACOBS 2015: 143). Binnen deze formatie maakt het projectgebied deel uit van het Lid van Ursel. Dit bestaat uit een homogene, grijsblauwe klei tot zware klei, die kalk- of fossielarm is en verder weinig tot geen diagnostische macroscopische kenmerken bezit. Dit lid dagzoomt in het zuidelijke gebied van het heuvelgebied van Oedelem – Zomergem – Adegem. De dikte van het lid van Ursel varieert tussen 3m en 5m (JACOBS 2015: 145).

Op de quartair geologische kaart staat het projectgebied gekarteerd als een type 3. Dit type omvat fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan die eventueel zijn afgedekt door eolische afzettingen (zand tot silt) uit het Weichseliaan (0,116 -0,0117 Ma) tot Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen van het Quartair.

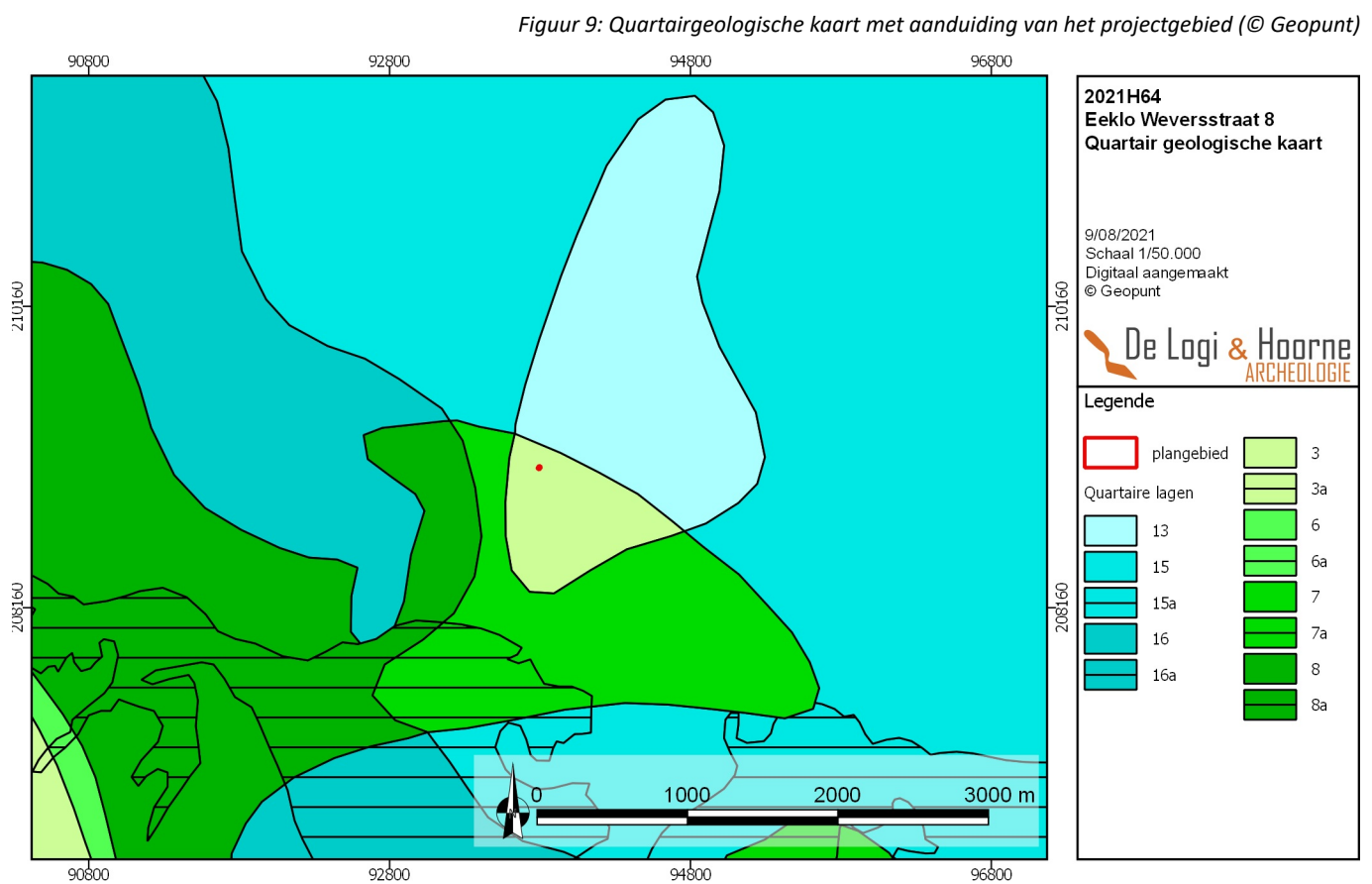
2.2.1.3. AARDKUNDE

De bodem van het projectgebied wordt volgens de Vlaamse bodemkaart gekarteerd als bebouwde zone (OB). De classificatie 'bebouwde zones (OB)' wordt gebruikt voor het aanduiden van gronden waarvan het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens vermoedelijk gewijzigd of vernietigd is (VAN RANST & SYS 2000).

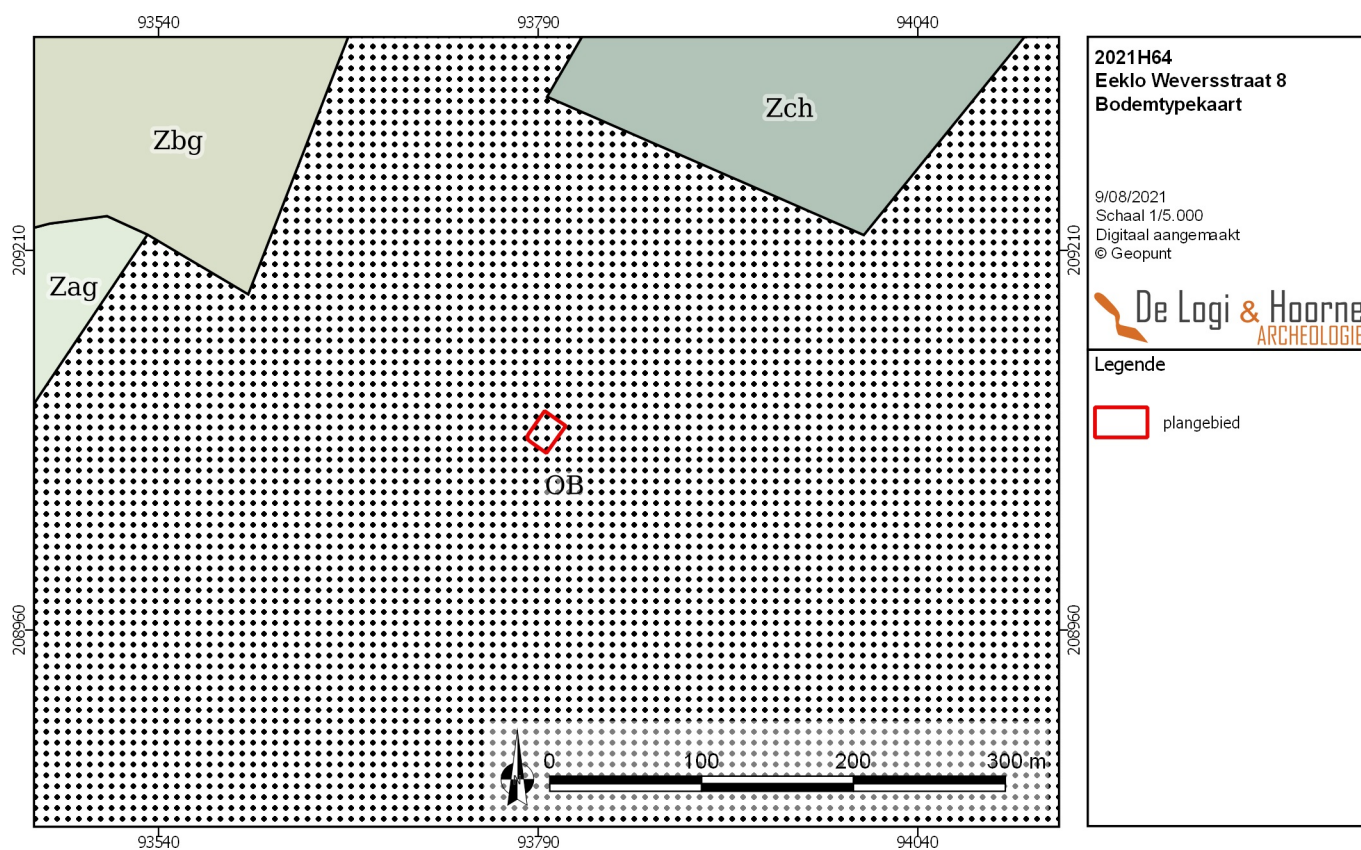
In de nabije omgeving van het projectgebied worden droge zandgronden waargenomen. Dit doet vermoeden dat de oorspronkelijke bodem van dit projectgebied uit een droge zandgrond bestond, met een vermoedelijke ontwikkeling van een podzolbodem.

Figuur 8: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

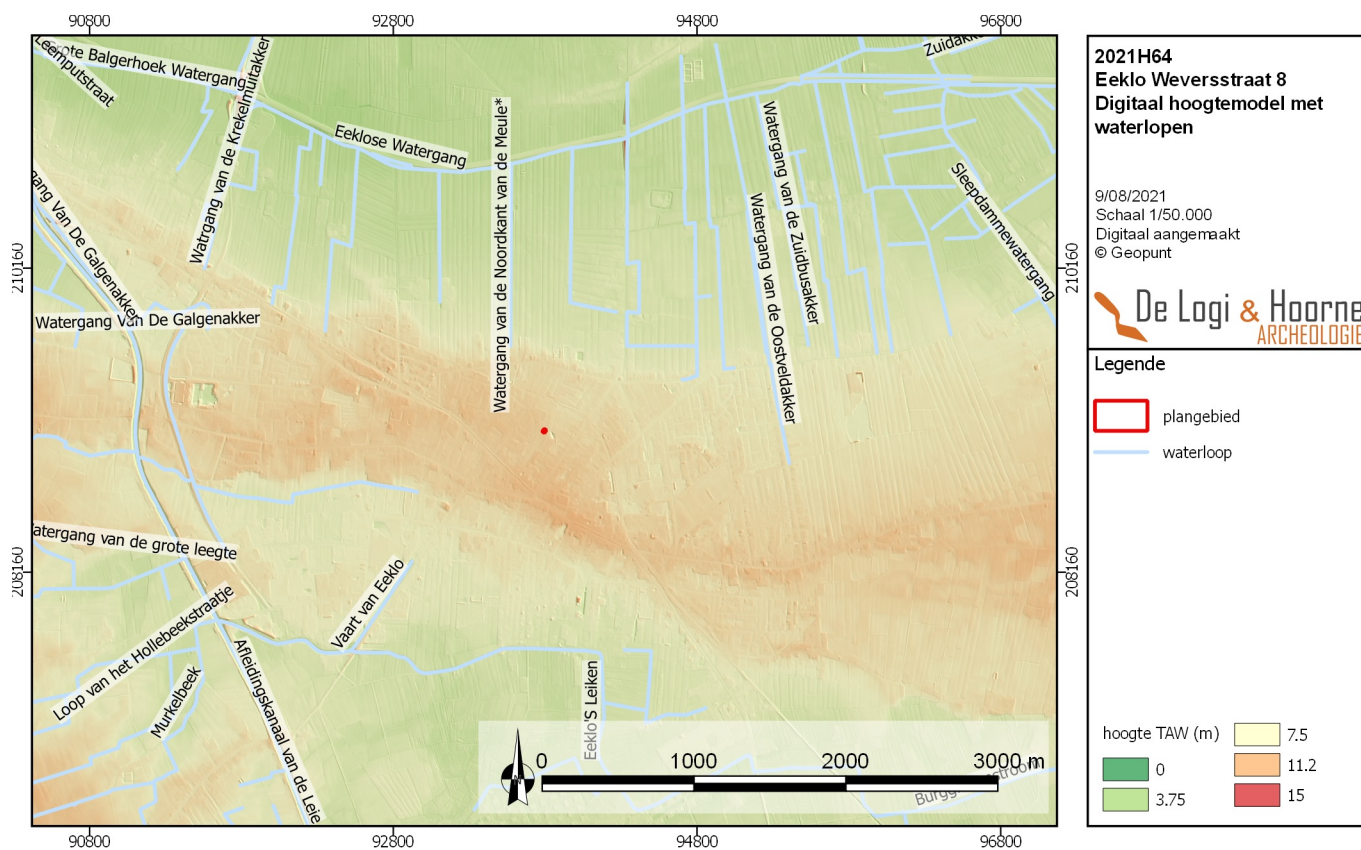

Figuur 9: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 10: Bodemtypekaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

Figuur 11: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en de omliggende waterlopen (© Geopunt)

2.2.1.4. TOPOGRAFIE

Binnen het projectgebied zijn geen waterlopen aanwezig. De dichtstbijzijnde waterbron bevindt zich 650m ten noordwesten van het projectgebied, nl. “de watergang van de Noordkant van de Meule”. Deze waterloop maakt deel uit van een complex van rechtlijnige waterwegen die het noordelijk ontwateringssysteem van de zandrug vormen. De beken stromen vanop de helling van de zandrug afwaarts en komen uit in de ten noorden gelegen Eeklose Watergang. Deze beken vertonen een zeer recht tot gehoekte verloop dat de perceelgrenzen volgen.

De topografie van het terrein varieert tussen 9,32m en 9,61m TAW. Een lichte helling richting het zuidwesten kan worden opgemerkt waarbij de hoogste TAW waarden worden opgemeten aan de straathoek in het zuidwesten en lagere TAW waarden in het tuingedeelte in het noordoosten. Het projectgebied is gelegen op de noordelijke helling van een dekzandrug, onderdeel van het grote oost-west strekkende dekzandruggencomplex Maldegem – Stekene.

2.2.1.5. BODEMGEBRUIK

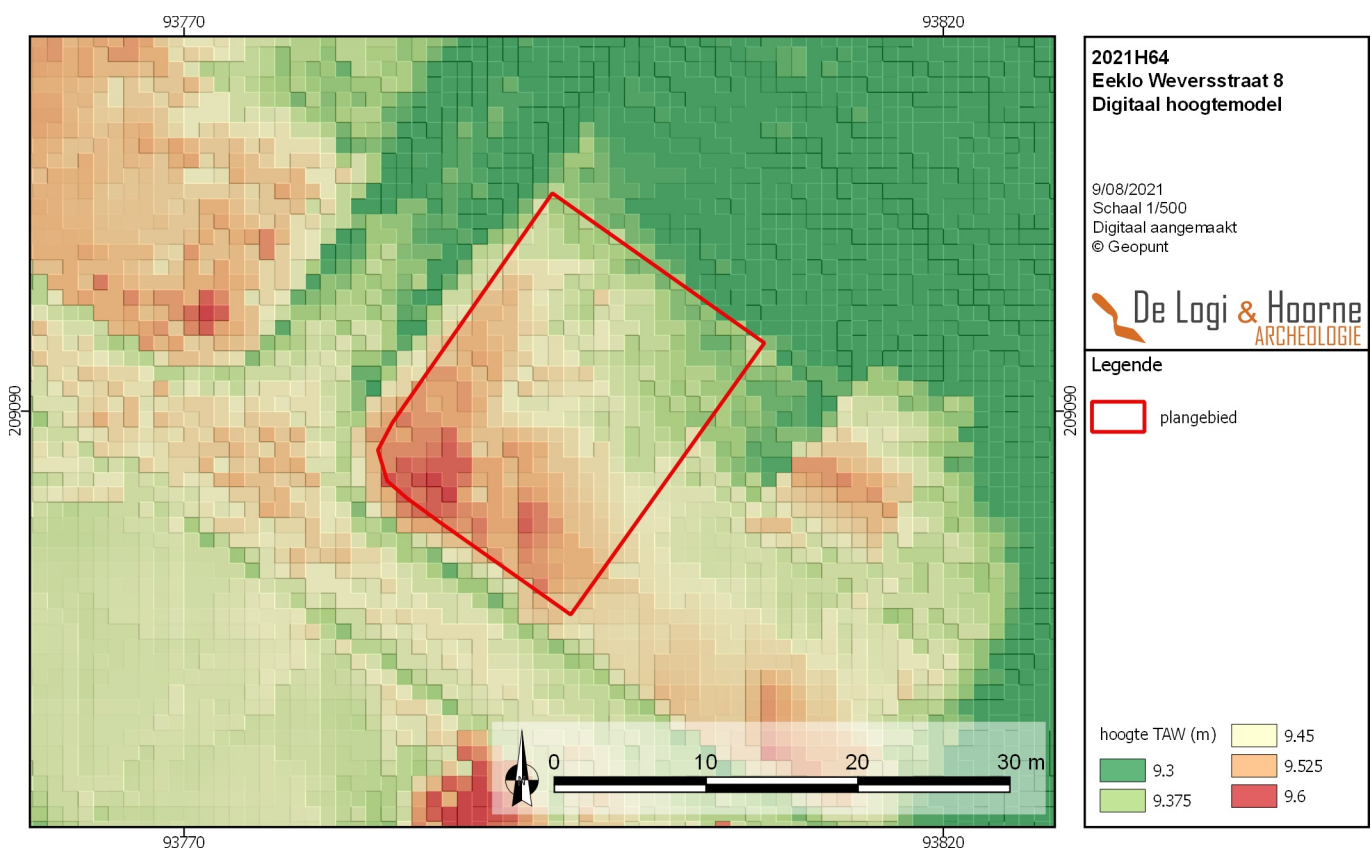
Het projectgebied wordt momenteel gebruikt als woenerf dat bestaat uit een tuingedeelte in het westen en noorden en bebouwing in het zuidoosten. Tussen de bebouwing en de tuingedeelten in het westen is ook een oprit met garage aanwezig.

2.2.1.6. SYNTHESE

Het projectgebied is gelegen op de noordelijke helling van de aanwezige dekzandrug, gekenmerkt door een droge bodem waardoor deze locatie een ideale omgeving kan zijn geweest voor bewoning. Deze droge zandbodems zijn echter niet ideaal als landbouwgrond wat het archeologisch potentieel kan doen dalen. Daarnaast kan op beschikbare oude kaarten worden opgemerkt dat het perceel waarbinnen het plangebied valt, alsook de omliggende percelen, een langgerekt karakter vertonen wat erop kan wijzen dat deze percelen pas laat zijn ontwikkeld.

Op dit moment is er op het terrein bebouwing aanwezig. In combinatie met het gekarteerde bodemtype op de Vlaamse bodemkaart, kan worden vermoed dat de bodem op deze locatie sterk antropogeen verstoord zal zijn.

Figuur 12: Detail van het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het projectgebied en het hoogteprofiel (© Geopunt)

2.2.2. Archeologische voorkennis en historisch kader

Behalve informatie over de ligging en de ondergrond zijn gegevens uit geschiedkundige literatuur en oude kaarten en de reeds gekende archeologische vaststellingen voor het plangebied en zijn nabije omgeving van groot belang voor het maken van een goede assessment.

2.2.2.1. HISTORISCH KADER

Over de oudste ontwikkeling van Eeklo en de exacte stichting van de kerk is weinig geweten. Pas in de 12de eeuw wordt Eeklo voor het eerst in de bronnen vermeld. De graaf van Vlaanderen bouwde de burcht van Raverschoot en aanvankelijk concentreerde de bewoning zich rond deze burcht, in het westelijk deel van het huidige grondgebied. Deze grafelijke burcht, werd volgens Galbertus van Brugge in 1127, na de moord op Karel De Goede, afgebrand waarna de bewoningskern zich naar het oosten en het huidige stadscentrum verplaatste. Het was deze oostelijke nederzetting die in 1240 de stadsrechten van gravin Johanna Van Constantinopel ontving. Deze stadskeure gaf Eeklo het recht op een eigen rechtspraak en het eerste *stedehuus* werd kort nadien opgericht op de plaats van het huidige stadhuis dat dateert uit de tweede helft van de 17de eeuw (DE Vos 1971: 6-88; RYSERHOVE 1971: 310-395; TONDAT 1992: 3-17; VAN DE BOUCHAUTE 1982).

Door de centrale ligging tussen Brugge en Gent, kon de stad zich dankzij de goede handelscontacten ontplooiën binnen de lakennijverheid (De Potter & Broeckaert 1973). Ook de Gentse abdijen van Sint-Pieter en Sint-Baafs speelden bij de economische ontwikkeling van de stad een belangrijke rol. Net ten noordwesten van de stadskern werden verschillende pachthoeven opgericht. Het *Sint-Jansgoed* en het *Goed ter Moere*, ten noordwesten van de stadskern zijn hiervan enkele getuigen (LAMPAERT 1967-1973; RYSERHOVE 1971).

Voor de aanvang van de 13de eeuw speelde Eeklo geen belangrijke economische of politieke rol. Het waren voornamelijk Aardenburg en Maldegem die een belangrijkere positie innamen. In de bewuste keure van 1240 wordt de stad *Novum Eclo* genoemd. Deze naamgeving moet gezien worden in het licht van de snelle 13de-eeuwse ontwikkelingen die gekenmerkt werden door de grootschalige ontginning van bos, veeteelt en in beperkte mate landbouw. In de 12de eeuw kwam er vanuit het latere Eeklo wel een verkeersstroom in noordelijke richting op gang, toen de graaf van Vlaanderen de moeren in het noorden van het graafschap op grote schaal liet ontvenen. Vanaf de 13de eeuw gebeurde deze turfontginning op grote schaal.

Figuur 13: Kaart van Pieter Claeissens uit 1597 met bij benadering de aanduiding van het plangebied (© Kaart en Huis Brugge)

Dergelijke drukte moet de mensen ontegensprekelijk aangezet hebben zich aan de Antwerpse Heerweg te vestigen en dan met name op een plek dichtbij de weg naar het rijke noordelijke turfgebied. Op de droge zandgrond was het immers goed wonen (DE VOS *et al.* 1971: 9).

In het midden van de 13de eeuw stond Eeklo gekend als de *parrochia Sancti Vincentii* of *Eclo Sanctae Crucis*. Het is rond diezelfde periode dat de stedelijke structuur van Eeklo voltooid werd. De stadskern werd gevormd door de Markt, oorspronkelijk bestaande uit het kerkplein met kerk en schepenhuis en gevat binnen het stratennet tussen de Zuidmoerstraat in het zuiden, de Cocquytstraat in het westen en de Patersstraat in het oosten. Later breidde Eeklo zich in het westen uit tot aan de Zandvleuge en de Brugse straat, in het noorden tot het einde van de Boelare, de Kerkstraat, de Krommewaalstraat en in het oosten tot aan de Hospitaalstraat. Vooral ten noorden van de stadskern was het grondgebied zeer uitgestrekt. Het noordelijke territorium bestond bijna uitsluitend uit grafelijke moergronden en *woestijnen*, getuige de vele straatnamen rondom het plangebied die naar dit karakter alluderen zoals Stuifzandstraat, Zandbergstraat en Zandvleuge (DE VOS 1971: 6-88).

Door de gunstige ligging langs de handelsweg Brugge-Antwerpen, en de verbinding met Gent via het rond 1450 gegraven Leiken, kon Eeklo zich als handelsstadje ontwikkelen. De lakennijverheid was een belangrijke bron van inkomsten aangezien Eeklo binnen het graafschap Vlaanderen deel uitmaakte van het Brugse Vrije. De grauwezusters van Sint-Omer stichtten rond 1450 het Onze-Lieve-Vrouweklooster Ten Doorn, waarvan de ommuring staat afgebeeld op de kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus uit 1562 (*zie infra*) (DE POTTER & BROECKAERT 1973; LAMPAERT 1967-1973; RYSERHOVE 1971: 310-395; DE SCHRIJVER 1993; TONDAT 1993: 174-179; PILLE 2003: 57-68; VAN HOECKE 1995-1998). Tijdens de godsdienstoorlog, in 1678, werd het klooster echter vernield door de calvinisten. Eeklo, dat een broeinest van protestanten was, situeerde zich in de frontlinie van het conflict met als gevolg dat vele gebouwen in het historische centrum vernield werden. Tussen 1664 en 1685 stichtten de minderbroeders uit Brugge een nieuw klooster op de gronden van het vernielde klooster.

Hoewel de naam Eeklo als aanduiding van de stad nog maar 750 jaar oud is, heeft het woord een Oudnederlandse vorm, wat betekent dat het toponiem vermoedelijk tot de vroege middeleeuwen (7de eeuw) opklimt. De naam van de stad Eeklo is samengesteld uit *eke-lo*. *Eke* verwijst naar eik, terwijl het tweede deel afkomstig is van het Germaanse woord *lauha*, wat bos of open plek in het bos betekent. Een *lo* wordt gekenmerkt door een bosje met verspreide begroeiing van struiken waartussen het vee kon graven. Het woord *bos* moet in deze periode dan ook eerder gezien worden als een laag, wild struikgewas met bomen (DE VOS 1994: 13). Hierdoor kan Eeklo geïnterpreteerd worden als 'een eikenbos op hoge zandgrond' (DEBRABANDERE *et al.* 2010: 72).

De oudste consulteerbare kaart waarop Eeklo te herkennen valt is de kaart van Pieter Claeissens uit 1597. Deze kaart is een kopie van de topografische kaart van de kasselrij van de Brugse Vrije, opgemaakt door Pieter Pourbus in 1571. Het projectgebied kan door de herkenning van onder meer de voorlopers van de Molenstraat en de Raverschootstraat vrij goed gelokaliseerd worden. Het plangebied ligt in een akkerlandschap, een gebied gelegen tussen de molens van de Molenstraat en het centrum van Eeklo (WWW.KAARTENHUISBRUGGE.BE 2021).

De kaart van Ferraris uit 1777 is gedetailleerder dan de vorige besproken historische kaart. Het projectgebied ligt aan de rand van het centrum van Eeklo, dat zich meer in zuidoostelijke richting bevindt. Binnen het terrein is geen bewoning aanwezig en kan het landgebruik als akkerland omschreven worden. Jongere kaarten zoals de Atlas der Buurtwegen uit 1840, de Poppkaart uit 1842-1879 en de (minder nauwkeurige gegeorefereerde) topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 geven een soortgelijke situatie weer waarbij er wel bewoning ten zuidwesten van het plangebied verschijnt (WWW.GEOPUNT.BE 2021).

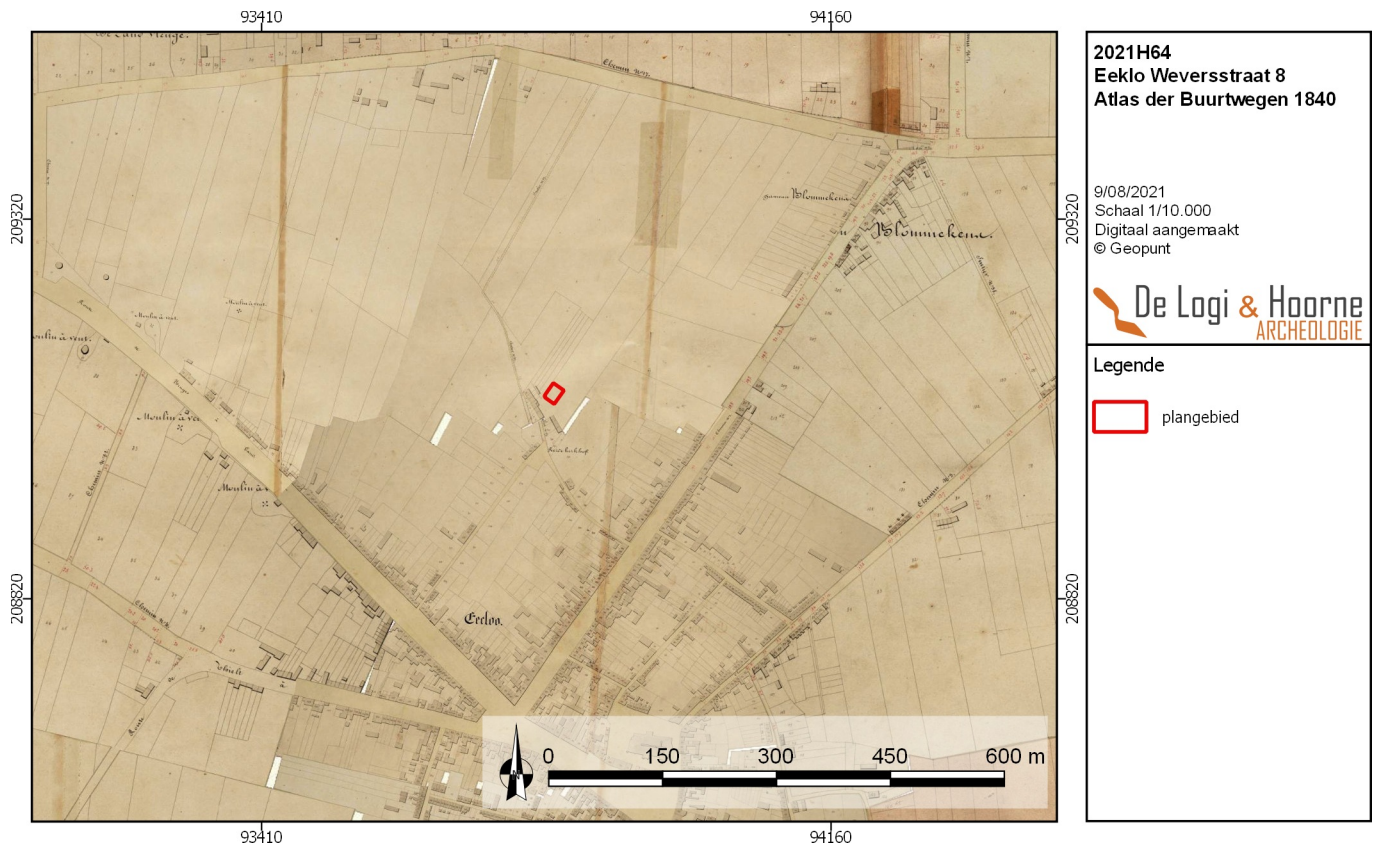
Het projectgebied werd doorheen de jaren op enkele luchtfoto's en orthofoto's vastgelegd. De oudste beschikbare orthofoto is een opname uit de zomer van 1971 waarop duidelijk te zien is dat de Weversstraat nog niet is aangelegd en dat het terrein als grasland wordt gebruikt. Vanaf de orthofoto van 1989 is de Weversstraat zichtbaar en verschijnt binnen het perceel waartoe het plangebied behoort de huidige woning. Dit beeld blijft tot op vandaag nagenoeg ongewijzigd (WWW.GEOPUNT.BE 2021).

Figuur 14: Ferriskaart uit 1777 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

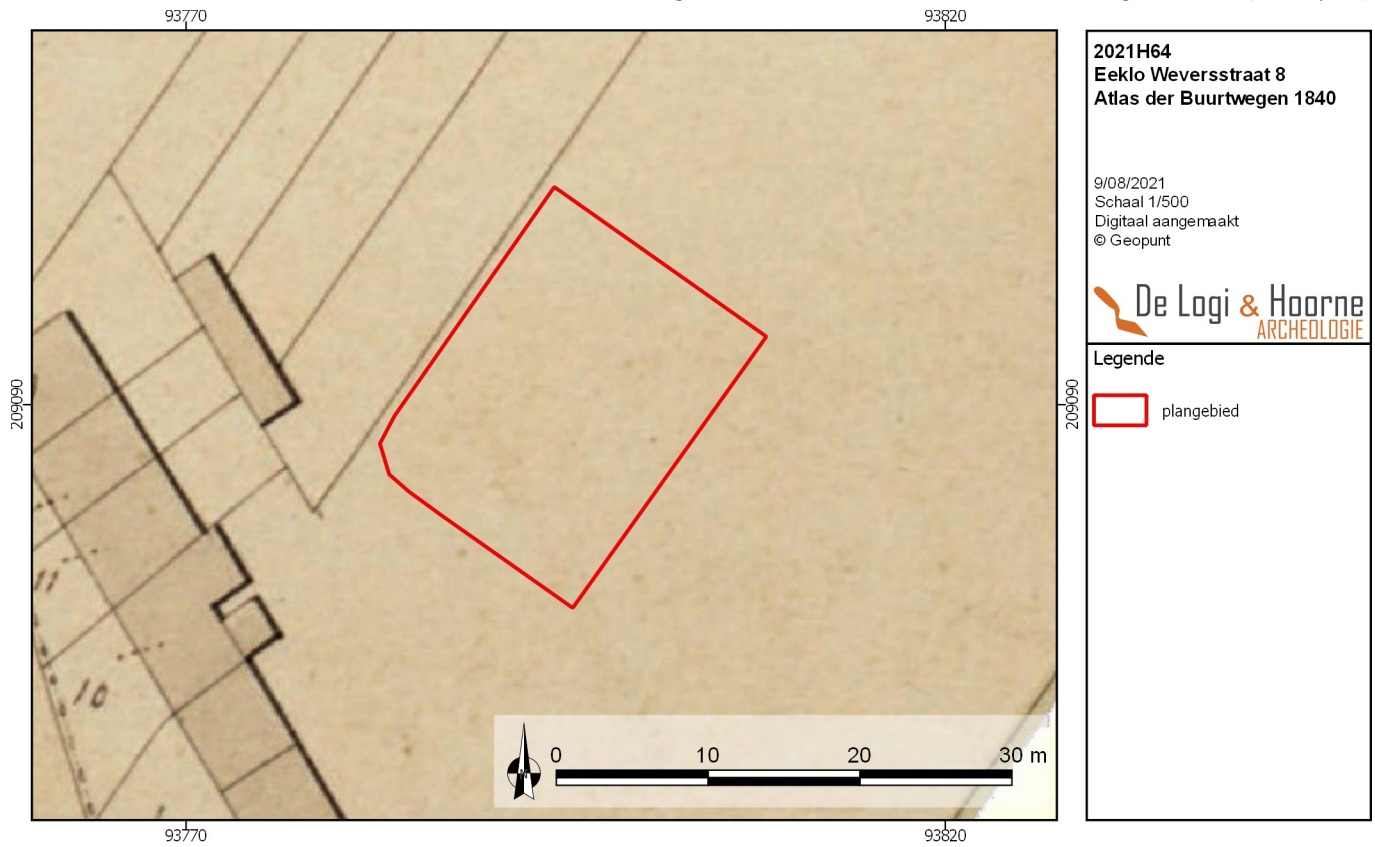
Figuur 15: Detailbeeld van de Ferriskaart uit 1777 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 16: Atlas der Buurtwegen uit 1840 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 17: Detailbeeld van de Atlas der Buurtwegen uit 1840 (© Geopunt)

Figuur 18: Poppkaart uit 1842-1879 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

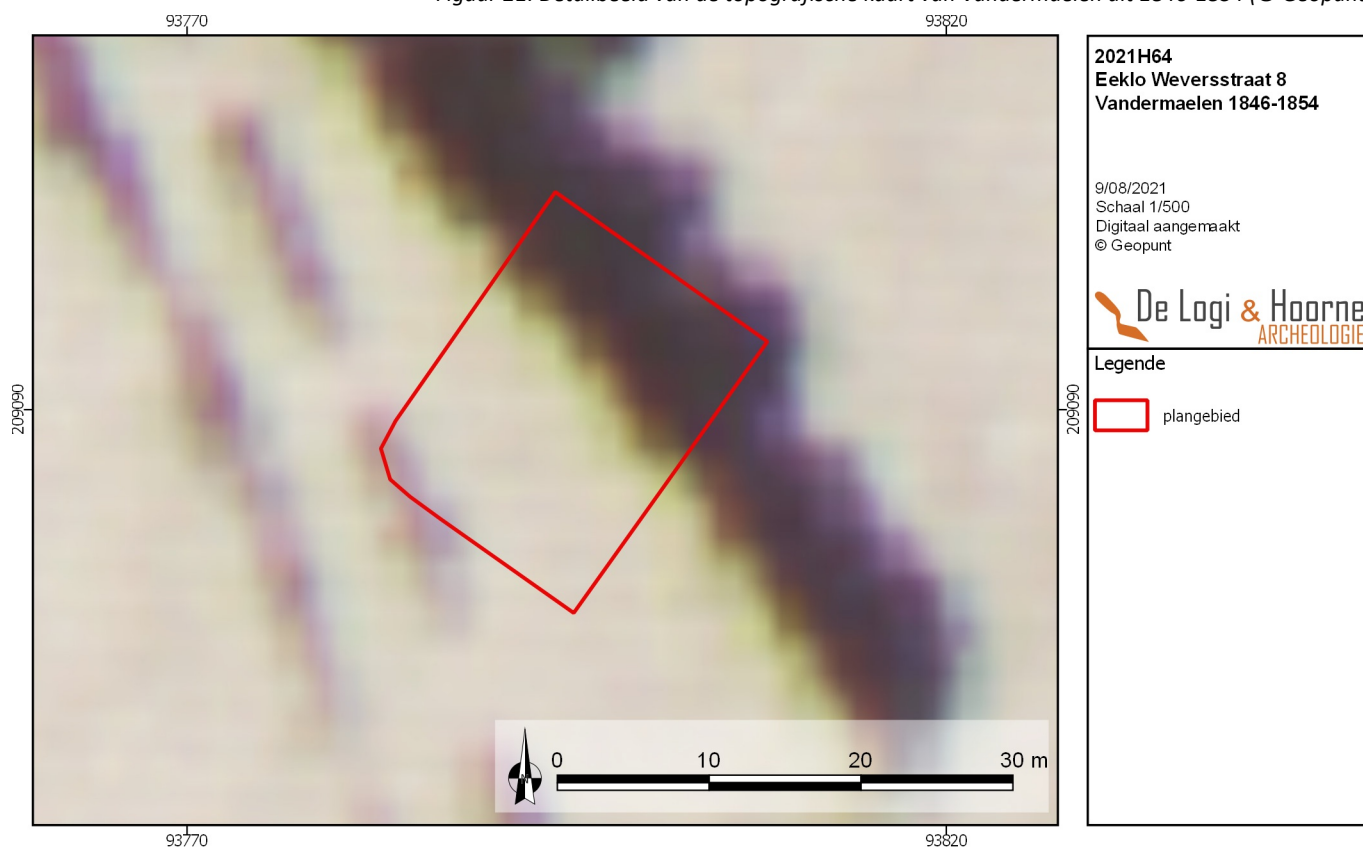
Figuur 19: Detailbeeld van de Poppkaart uit 1842-1879 (© Geopunt)

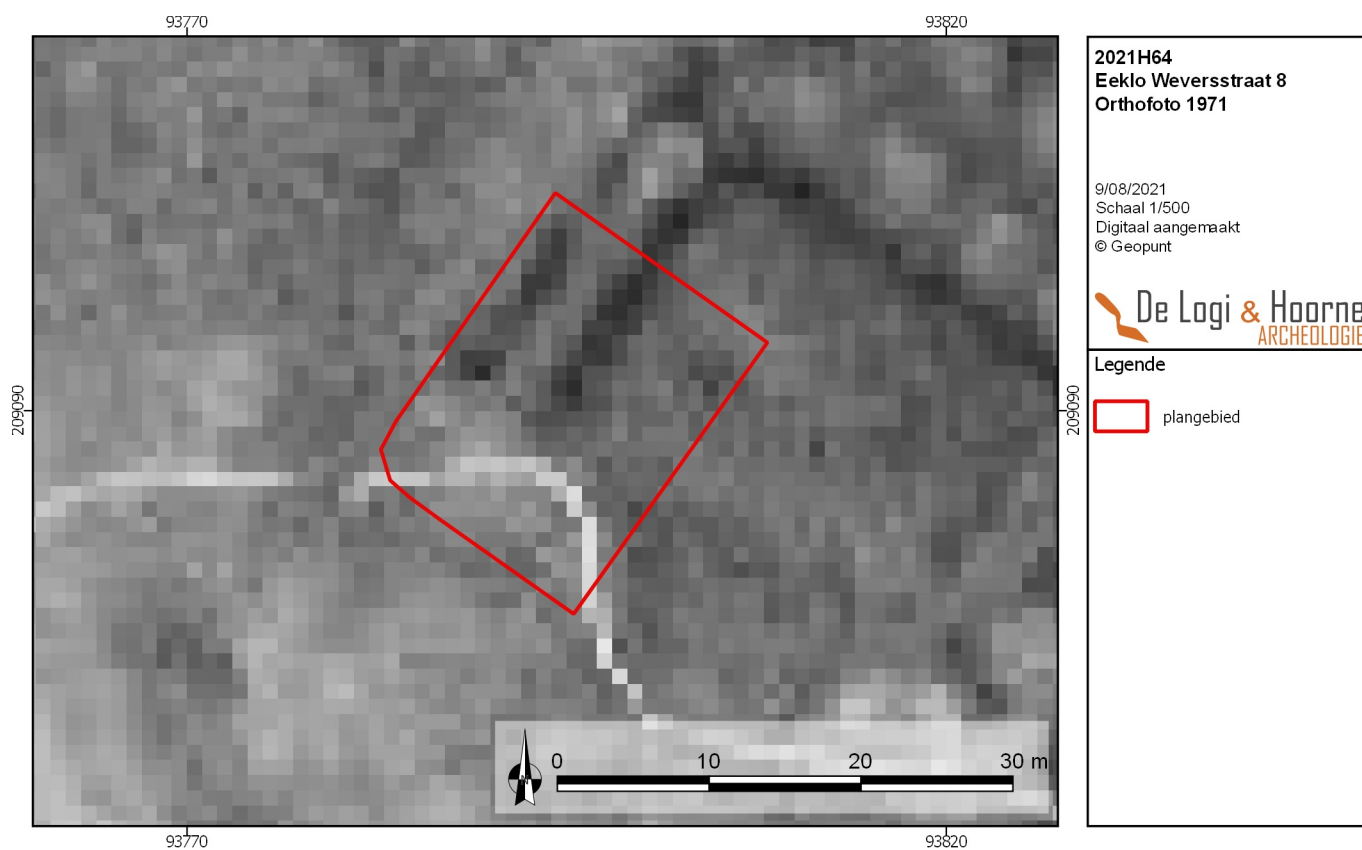

Figuur 20: Topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

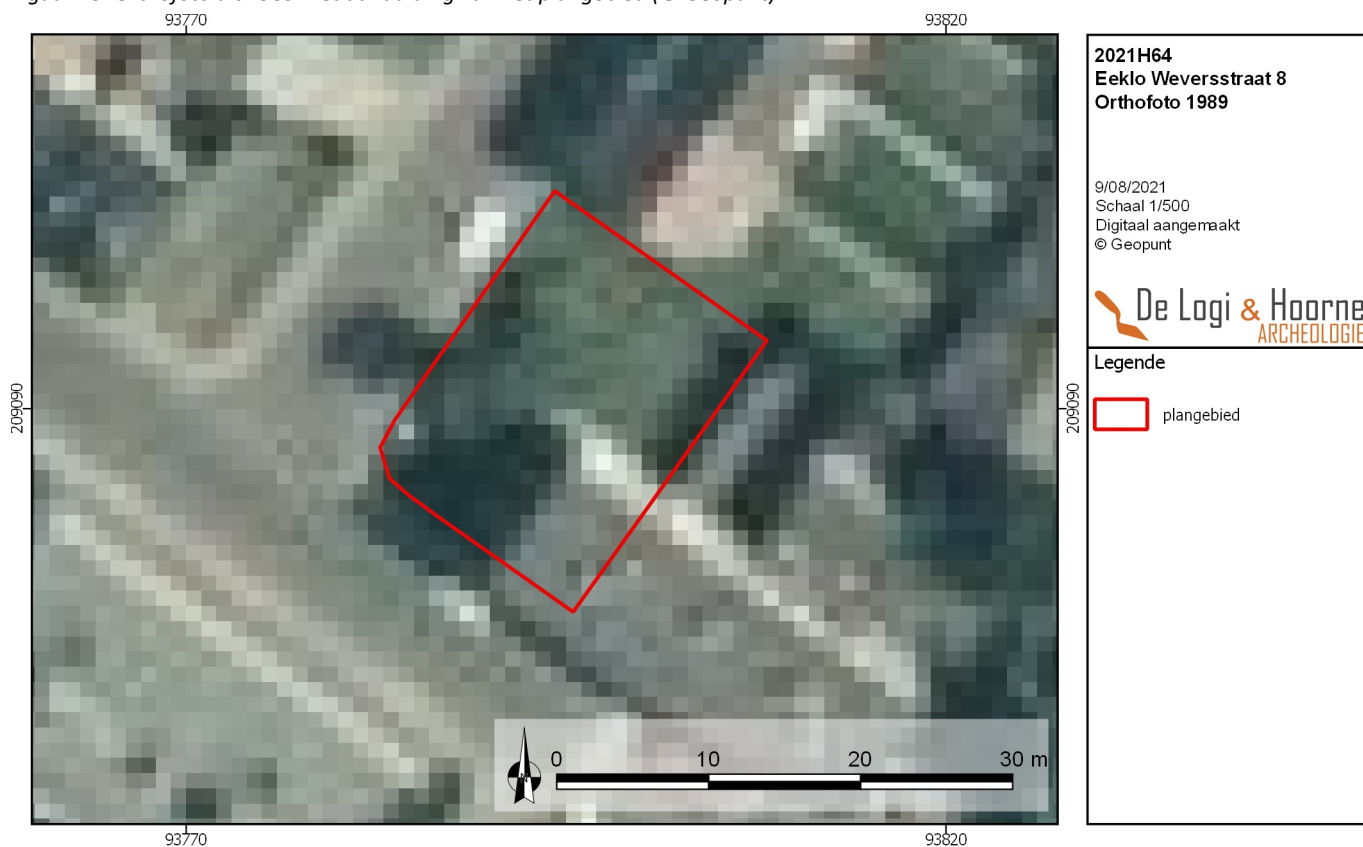
Figuur 21: Detailbeeld van de topografische kaart van Vandermaelen uit 1846-1854 (© Geopunt)

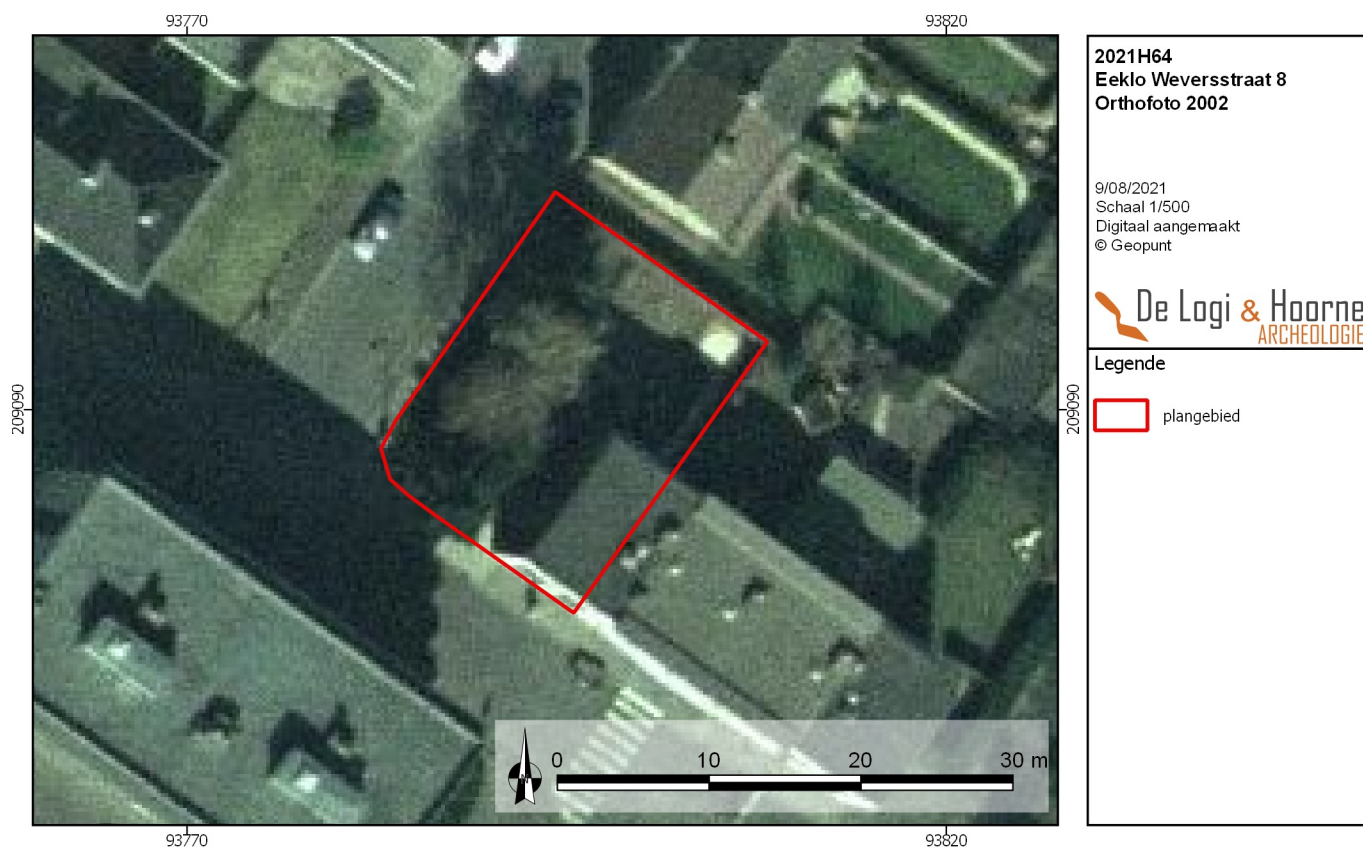

Figuur 22: Orthofoto uit 1971 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 23: Orthofoto uit 1989 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 24: Orthofoto uit 2002 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

Figuur 25: Orthofoto uit 2017 met aanduiding van het plangebied (© Geopunt)

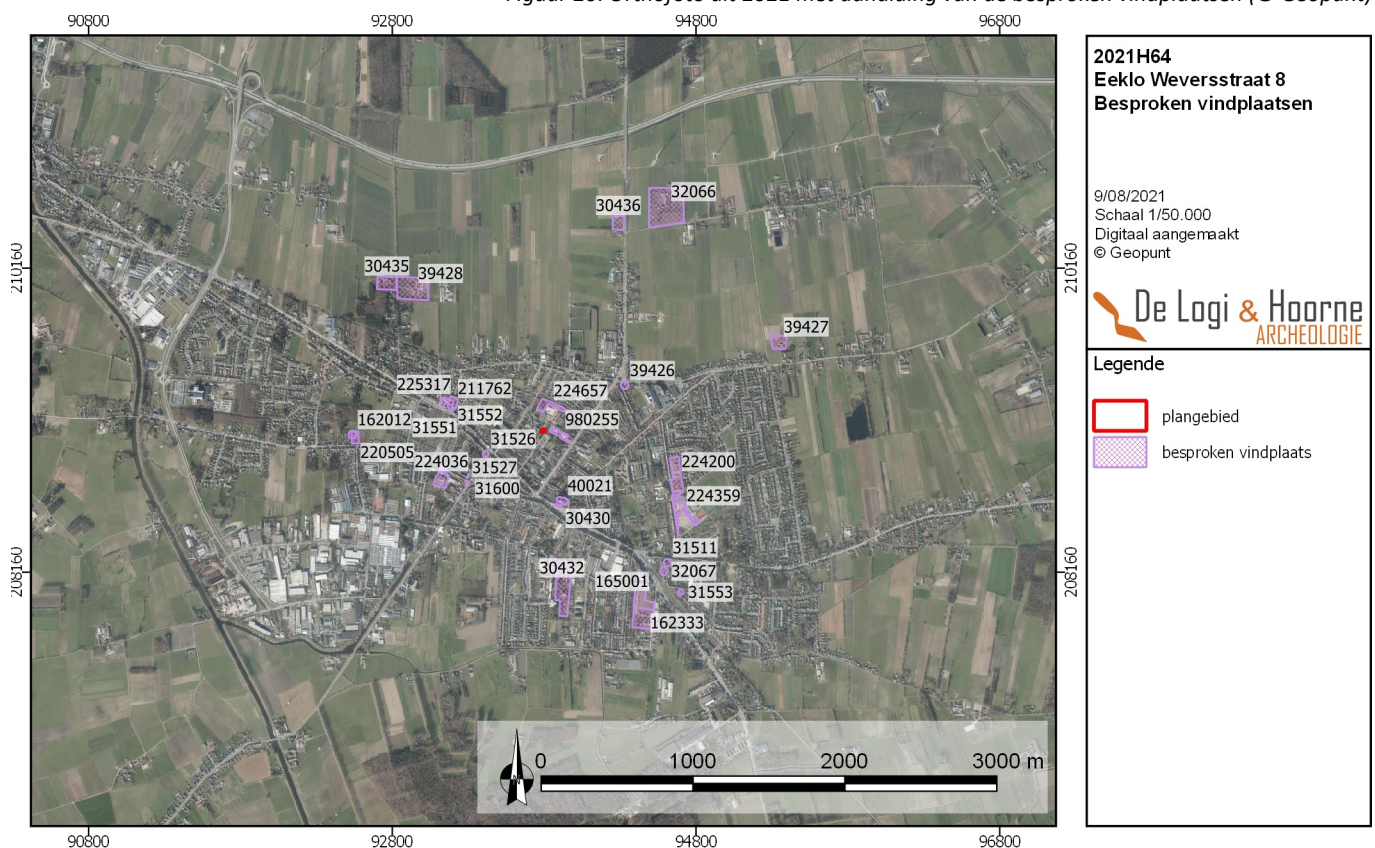
2.2.2.2. ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Binnen de grenzen van het projectgebied, ondanks de ligging binnen de archeologische zone van Eeklo, werd tot op heden geen archeologische vaststellingen gedaan. In de nabije omgeving werden in het verleden wel enkele archeologische sites aangetroffen en onderzocht.

Een groot deel van de archeologische attestaties rondom het projectgebied bestaat uit de vermelding van molens die tussen de late middeleeuwen en nieuwe tijd te dateren vallen. De dichtstbijzijnde molen ligt ter hoogte van de Molenstraat, op 405m ten westen van het plangebied. In schriftelijke bronnen wordt gesproken over een molenwal met bijhorend huis, gekend als 'Den Papegaai', uit de 16de eeuw (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31526; PILLE 2001: 2-11). Gelegen op de zuidelijke hoek van de Raverschootstraat en de toen nog niet bestaande Tieltsessteenweg, op 612m ten zuidwesten van het projectgebied, stond de Oliewindmolen. De oudste vermelding van deze structuur dateert uit 1636, maar mogelijk was deze nog ouder (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31527; PILLE 2001: 2-11). Bij het kruispunt van de Molenstraat met de H. Grafstraat, op 620m ten noordwesten van het projectgebied, stonden verschillende molens. De 'Stampcot de Keyserinne' molen dateerde al uit de 15de eeuw, mogelijk zelfs vroeger, maar werd in de 16de eeuw volledig verwoest (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31551; PILLE 2001: 2-11). De Westmolen of Hoge molen was zeker in de 16de eeuw in gebruik maar werd verwoest gedurende de godsdienstoorlogen. In het begin van de 17de eeuw is deze wel terug opgebouwd (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31552; PILLE 2001: 2-11). Aan de kruising van de Vrombautstraat met de Rabautstraat, op 584m ten noordoosten van het projectgebied, wordt op de Ferrariskaart een houten windmolen afgebeeld. Wanneer de molen exact is opgericht is niet duidelijk (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 39426). Op de kruising van de Lekestraat en de Schaperijstraat in Eeklo, op 1,3km in zuidoostelijke richting van het projectgebied, kan een molen uit de 16de eeuw aangeduid worden (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31553; PILLE 2001: 2-11).

Binnen een straal van 2km rondom het projectgebied zijn ook enkele losse vondsten gedaan. Ter hoogte van de Raverschootstraat 6, 580m ten zuidwesten van het projectgebied, is de oudste archeologische vondst binnen de stadskern gedaan. Op dit perceel is namelijk een gepolijste

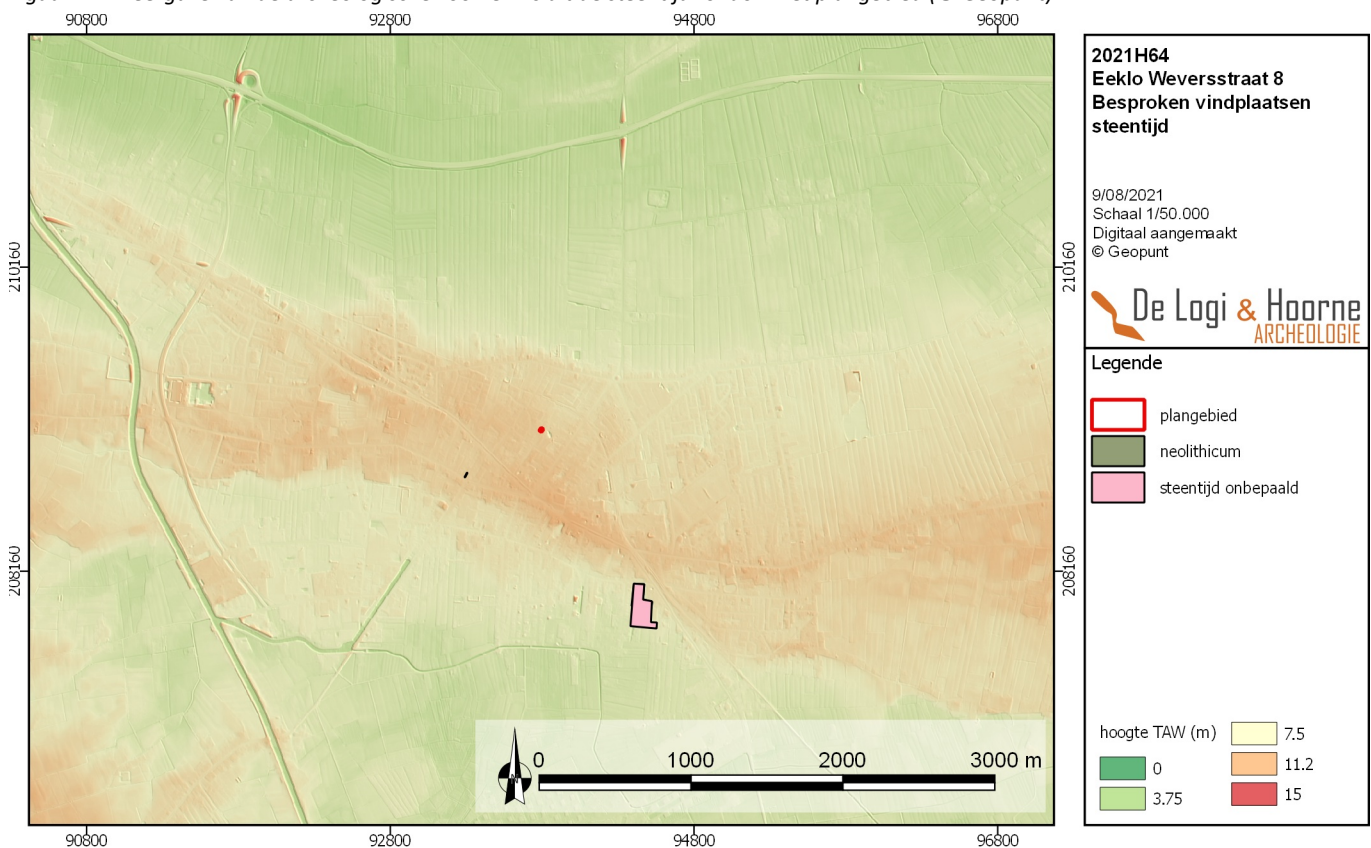
Figuur 26: Orthofoto uit 2021 met aanduiding van de besproken vindplaatsen (© Geopunt)

bijl uit het neolithicum aangetroffen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31600; TONDAT 1974: 5). Aan de Raverschootstraat in Eeklo zijn op 1,2km ten westen van het projectgebied verschillende losse vondsten ingezameld waaronder een Schotse penny uit 1480, een zegelstempel uit de 16de-17de eeuw en enkele munten van Philips II (1557-1567) (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 162012). Op dezelfde plaats werd tijdens een andere metaaldetectie een muntgewicht met een gouden leeuw uit 1499 en musketkogels, lakenloodjes en allerhande uit de nieuwe tijd ingezameld (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 220505). In de Hospitaalstraat in Eeklo, op 1,2km in zuidoostelijke richting van het projectgebied zijn nog enkele losse vondsten ingezameld. De vondsten bestaan uit een aantal Romeinse munten en een “groenachtige fles met stoppels” die waarschijnlijk ook in de Romeinse periode te dateren valt (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 32067; TONDAT 1974: 35).

De dichtstbijzijnde gekende archeologische site voor het projectgebied ligt op 440m in zuidoostelijke richting. Bij de aanleg van de huidige Sint-Vincentiuskerk werden funderingen aangetroffen van een oudere kerk. Op basis van de stijl en het bouw materiaal kon deze driebeukige structuur gedateerd worden voor het jaar 1300 (vroeg gotiek). Daarnaast zijn onder het portaal oudere muurresten herkend die mogelijk uit de Romaanse periode dateren. Het huidige kerkplein was oorspronkelijk een kerkhof dat rond het jaar 1300 omgeven was door een kerkhofmuur. De oudst gekende verwijzing naar de middeleeuwse parochie dateert uit het jaar 1331 en rond 1400 wordt in de literatuur gewag gemaakt over de verwoesting van de houten kerktoren. In de 15de en 16de eeuw is de kerk bijgevolg meermaals verbouwd. De huidige Sint-Vincentiuskerk is pas voltooid rond 1883 (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 40021; TONDAT 1992: 3-17). Het stadhuis van Eeklo, net ten zuiden gelegen van de Sint-Vincentiuskerk, dateert uit de 13de eeuw. De huidige staat van het stadhuis werd rond 1650 voltooid, waarna het stadhuis in 1932 nog een grote restauratie kende (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 30430; RYSERHOVE 1971: 310-395). Binnen de categorie openbare gebouwen valt ook het huidige klooster- en scholencomplex van O-L-V Ten Doorn. De kapel bevindt zich op zo'n 840m in zuidelijke richting van het projectgebied en gaat terug tot het midden van de 15de eeuw. In de 15de eeuw werd op deze gronden al een stenen kapel opgericht, mogelijk zelfs vroeger. Het klooster en de kapel werden in

Figuur 27: Weergave van de archeologische voorkennis uit de steentijd rondom het plangebied (© Geopunt)

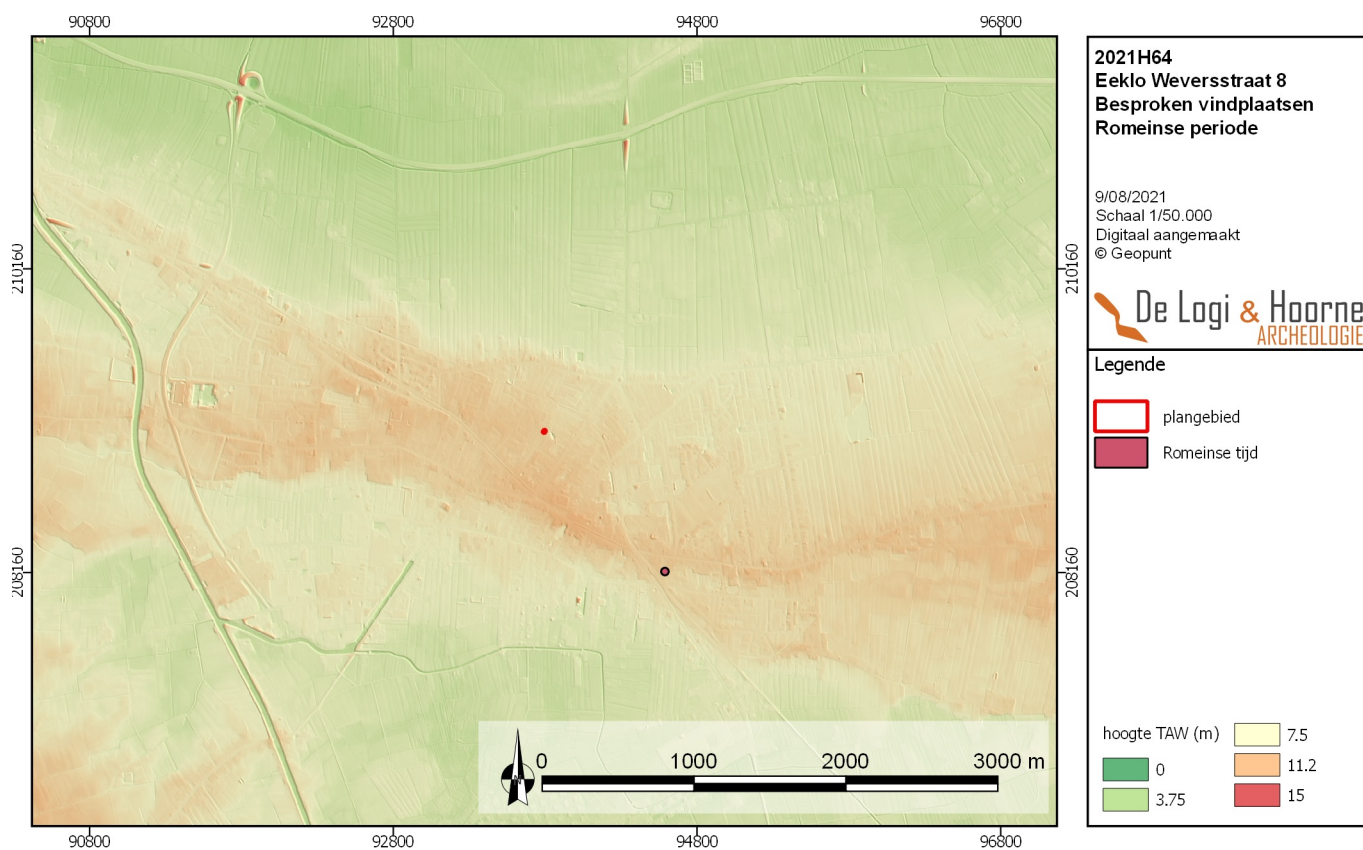

1578 vernield, maar de heropbouw startte al vanaf 1600. De huidige kapel dateert uit 1713 maar kende wel verschillende verbouwingen in de 20ste eeuw (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 30432; RYSERHOVE 1971: 310-395). In de Raverschootstraat in Eeklo, op 1,2km in zuidoostelijke richting van het projectgebied, bevond zich een voormalig passantenhuis of hospitaal. De oorsprong van het gebouw zou in de 13de eeuw te dateren zijn en kent een bestaan tot het einde van de 18de eeuw (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 31511; DE SMET 1980: 278-331).

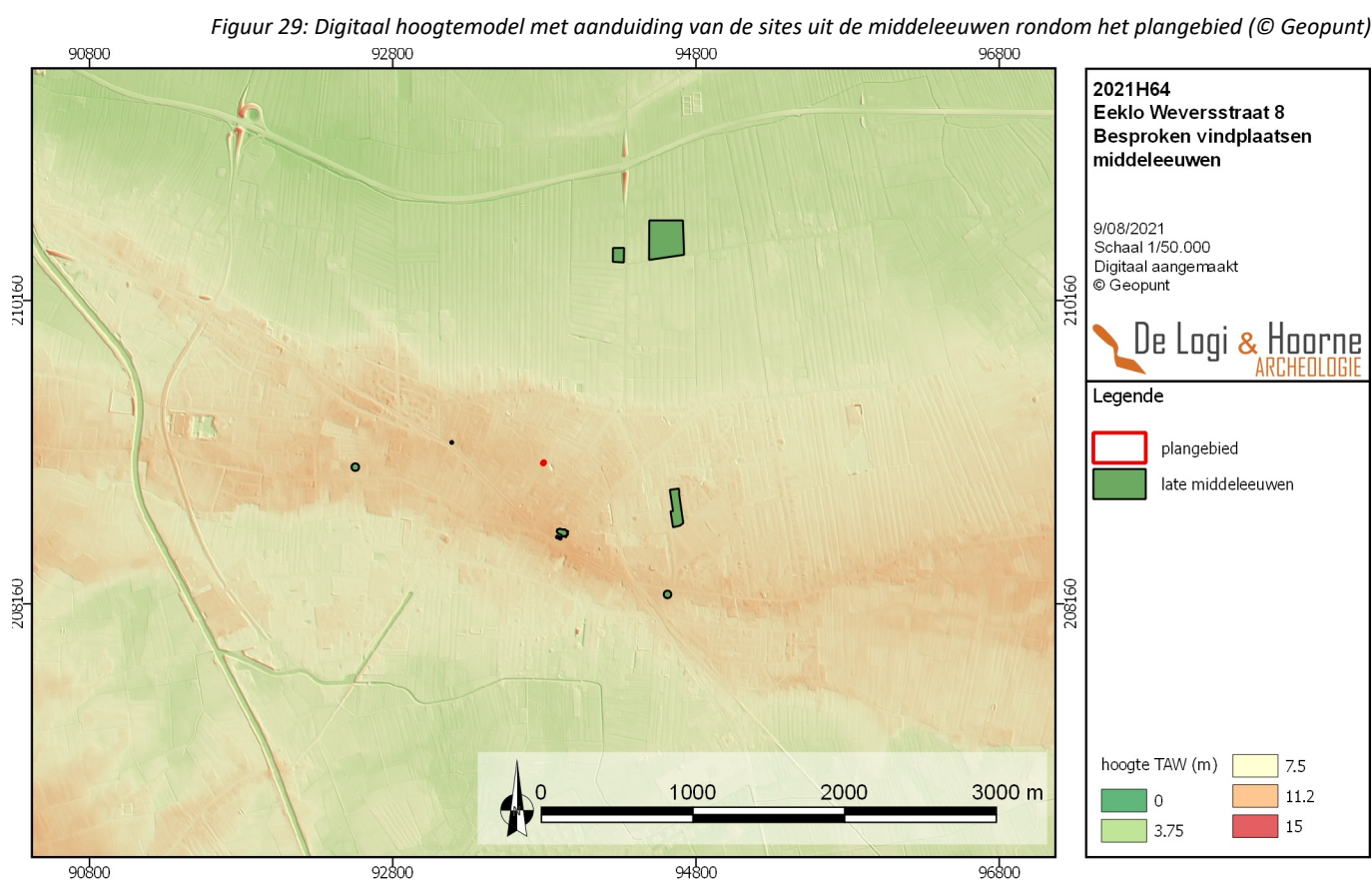
Rondom het projectgebied komen ook meerdere sites met walgracht voor. Aan de Sint-Jansdreef 24 in Eeklo, op 1,15km ten noordwesten van het projectgebied, bevindt zich een site met walgracht, het *Sint-Jansgoed* of *Goed ten Moere*. Oorspronkelijk stond hier een omgrachte hoeve, in handen van de broeders van het Sint-Janshospitaal in Brugge, die in het begin van de 16de eeuw in twee bedrijven is gesplitst (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 39428). In dezelfde straat is nog een hoeve aanwezig waarvan de oorsprong waarschijnlijk in de 13de eeuw kan worden geplaatst. Vermoedelijk is deze hoeve opgericht door de broeders van het Sint-Janshospitaal en vormt deze hoeve de uitvalsbasis voor de verdere uitbouw van andere hoeves in de directe omgeving (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 30435; RYSERHOVE 1971: 310-395). Aan de Peperstraat 99 in Eeklo, op 1,5km in noordoostelijke richting van het projectgebied, stond een voormalige hoeve dat vermoedelijk in de 13de eeuw werd opgericht (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 30436; RYSERHOVE 1971: 310-395). Langs Bus 1 in Eeklo, op 1,7km in noordoostelijke richting van het projectgebied, staat de Huysmans Hoeve. Deze hoeve, oorspronkelijk een site met walgracht, werd in 1253 gesticht en kende doorheen de geschiedenis verschillende herstellingsfasen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 32066; TONDAT 1993: 11-13). Tot slot bevond zich aan de Vrombautstraat in Eeklo, op 1,6km ten noordoosten van het plangebied, een site met walgracht dat aan de hand van historisch kaartmateriaal hier gesitueerd kon worden (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 39427).

In de directe omgeving van het projectgebied hebben reeds enkele archeologische onderzoeken plaatsgevonden die steeds een negatief resultaat opleverden. 50m ten oosten van het plangebied werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij geen noemenswaardige archeologische sporen zijn aangetroffen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 980255; DE KREYGER *et al.* 2020). Op 120m ten noorden van het plangebied, aan de Schietspoelstraat in Eeklo, werd in 2019 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij enkel een postmiddeleeuwse gracht is aangetroffen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 224657; ACKE *et al.* 2019). Op de hoek van de Heilig Grafstraat en de Molenstraat in Eeklo, op 650m ten noordwesten van het plangebied, zijn tijdens een proefsleuvenonderzoek geen interessante archeologische sporen aangetroffen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 225317; GENBRUGGE & DE KREYGER 2019). Aan de Raverschootstraat in Eeklo, op 700m ten zuidwesten van het plangebied, zijn tijdens een proefsleuvenonderzoek enkele kuilen uit de nieuwste tijd aangetroffen (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 224036; POLFIET *et al.* 2018). Het onderzoek aan de Molenstraat, op 600m in noordwestelijke richting van het plangebied, bracht enkel sporen van zandwinning uit de 20ste eeuw aan het licht (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 211762; VANOVERBEKE & KREKELBERGH 2015). Ter hoogte van de Zuidmoerstraat, gelegen op 1,2km in zuidoostelijke richting van het projectgebied, leverde weinig relevante archeologische informatie op. Tijdens het veldwerk werden wel enkele steentijdvondsten ingezameld (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 165001 & 162333; CORNELIS & VAN REMOORTER 2013). Aan de Lionel Pussemierstraat, op 1km ten zuidoosten van het plangebied, zijn tijdens een proefsleuvenonderzoek greppels en kuilen uit de nieuwste tijd gevonden (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 224359; POLFIET *et al.* 2018). Ten noorden van dit terrein werd nog een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, dat enkele een gracht uit de late middeleeuwen opleverde (CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS, inventarisnummer 224200; VANHERCKE & VAN ESBROECK 2018).

Zoals hierboven vermeld ligt het plangebied binnen de afgebakende archeologische zone van de stad Eeklo. Door de beperkte archeologische kennis over deze stad werden de grenzen bij de afbakening van deze zone eerder ruim genomen. Recent proefsleuvenonderzoek toont aan dat, zeker voor het westelijke en noordelijke deel van deze zone, de grenzen nauwer gesteld mogen worden aangezien de onderzochte gebieden nagenoeg leeg zijn.

Figuur 28: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de Romeinse attestaties rondom het plangebied (© Geopunt)

Figuur 29: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de sites uit de middeleeuwen rondom het plangebied (© Geopunt)

2.2.3. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Bodemkundig gezien ligt het projectgebied op een noordelijke helling van de zandrug Maldegem – Stekene, in het noordwesten van de historische kern van de stad Eeklo. Op basis van de archeologische voorkennis blijkt dat er weinig uitspraken betreffende het archeologisch potentieel voor de ruime omgeving mogelijk zijn. De vroegste archeologische indicaties dateren uit de steentijd maar omvatten enkel vondsten die niet aan een site gelinkt kunnen worden. Dit geldt ook voor één enkele vondst uit de Romeinse periode. Voorts komen wel meer attestaties voor uit de late middeleeuwen maar deze vindplaatsen zijn bijna uitsluitend aan de hand van historisch onderzoek gekend.

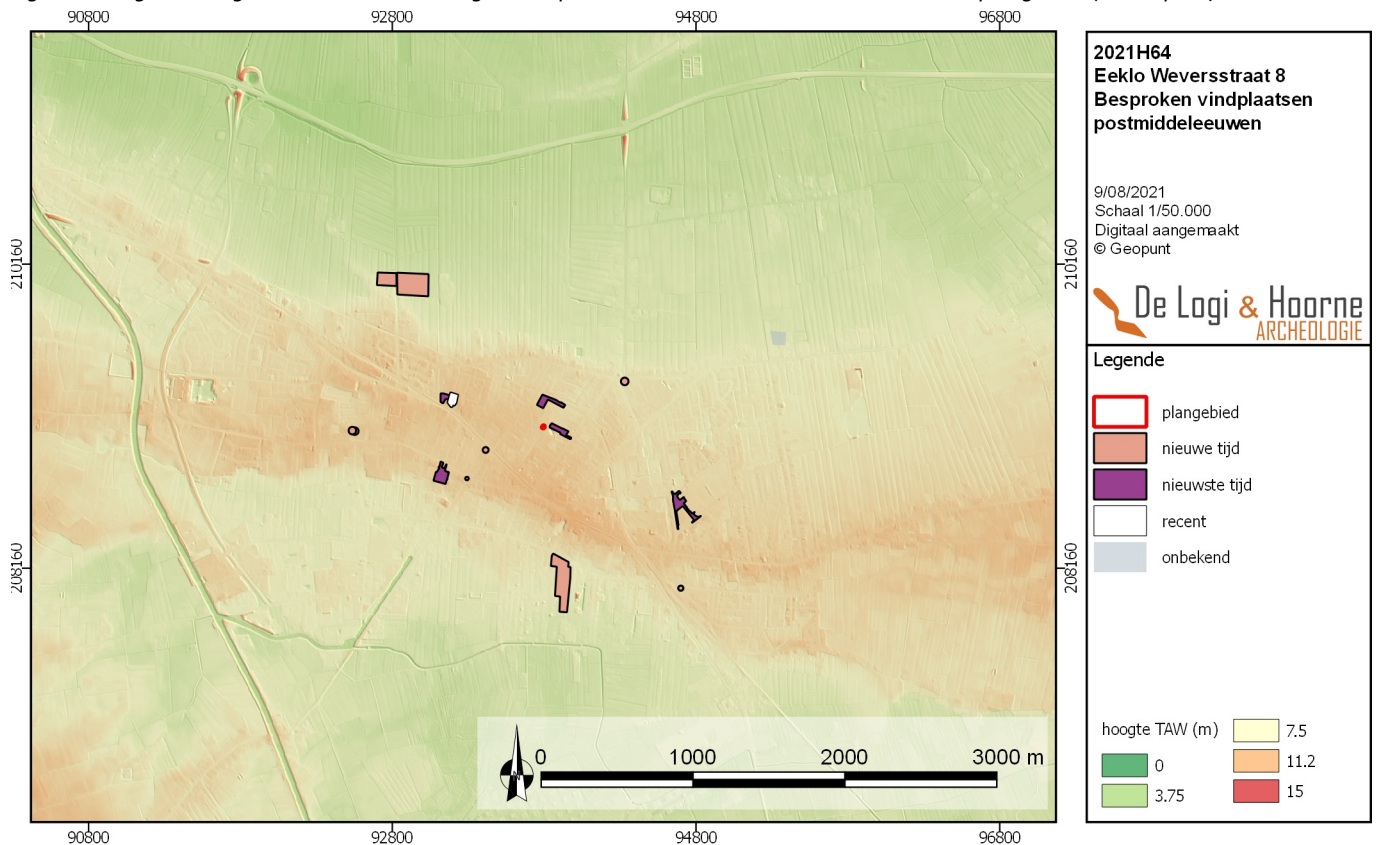
De omgeving rondom het plangebied is tot aan het einde van de 19de eeuw nog een duidelijk meetjeslandschap, bestaande uit kleine omgrachte akkers die ten noordwesten van de stad Eeklo gesitueerd zijn. Nadien is er een duidelijke uitbreiding van de stad op te merken en pas vanaf de late tweede helft van de 20ste eeuw is ook bewoning binnen het plangebied op te merken. Op basis van deze gegevens lijkt de aanwezigheid van een site met een complexe verticale stratigrafie eerder onwaarschijnlijk.

2.2.4. Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Het archeologisch potentieel voor het plangebied is laag. Rondom het terrein komen bijna uitsluitend attestaties voor die hoofdzakelijk aan de hand van historisch onderzoek tot stand zijn gekomen, waardoor voornamelijk sprake is van een potentieel voor de late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. Enkele recente proefsleuvenonderzoeken met negatieve resultaten in de directe omgeving bevestigen dit lage potentieel. Op basis van historisch kaartmateriaal blijkt dat het plangebied vanaf het einde van de 16de eeuw tot in de loop van de jaren 1980 nooit bebouwing vertoont, waardoor dit gebied weinig potentieel bevat inzake de historische stadsontwikkeling van Eeklo. De omliggende gronden zijn wel ontwikkeld vanaf de eerste helft van de 19de eeuw.

De huidige bewoning zal naar alle waarschijnlijkheid een grote impact hebben gehad op het aanwezige bodemarchief, wat de kartering van het gebied als OB-bodem ook doet vermoeden. Bovendien is de oppervlakte van het plangebied klein. Een oppervlakte van 376m² in een

Figuur 30: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de post-middeleeuwse attestaties rondom het plangebied (© Geopunt)

stedelijke omgeving waar een duidelijke complexe verticale stratigrafie zou verwacht worden kan een duidelijk archeologisch potentieel bevatten. Voor dit plangebied is er echter geen enkele aanwijzing voor een eventuele stadsontwikkeling waardoor er in het beste geval sporen aanwezig kunnen zijn die eerder aan een landelijke site toebehoren. In dat geval is een oppervlakte van 376m² zeer klein om een duidelijk beeld van een eventuele archeologische site te kunnen schetsen waardoor het archeologisch kennispotentieel miniem is, zeker wanneer er rekening gehouden wordt met een eventuele verstoring van de bodem. Ook voor eventuele steentijdartefactensites lijkt dit plangebied geen potentieel te bevatten aangezien er voor deze periode geen duidelijke aanwijzingen in de omgeving aanwezig zijn en er een grote verstoring van het bodemarchief verwacht wordt.

2.2.5. Synthese

Op basis van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen als volgt beantwoord worden:

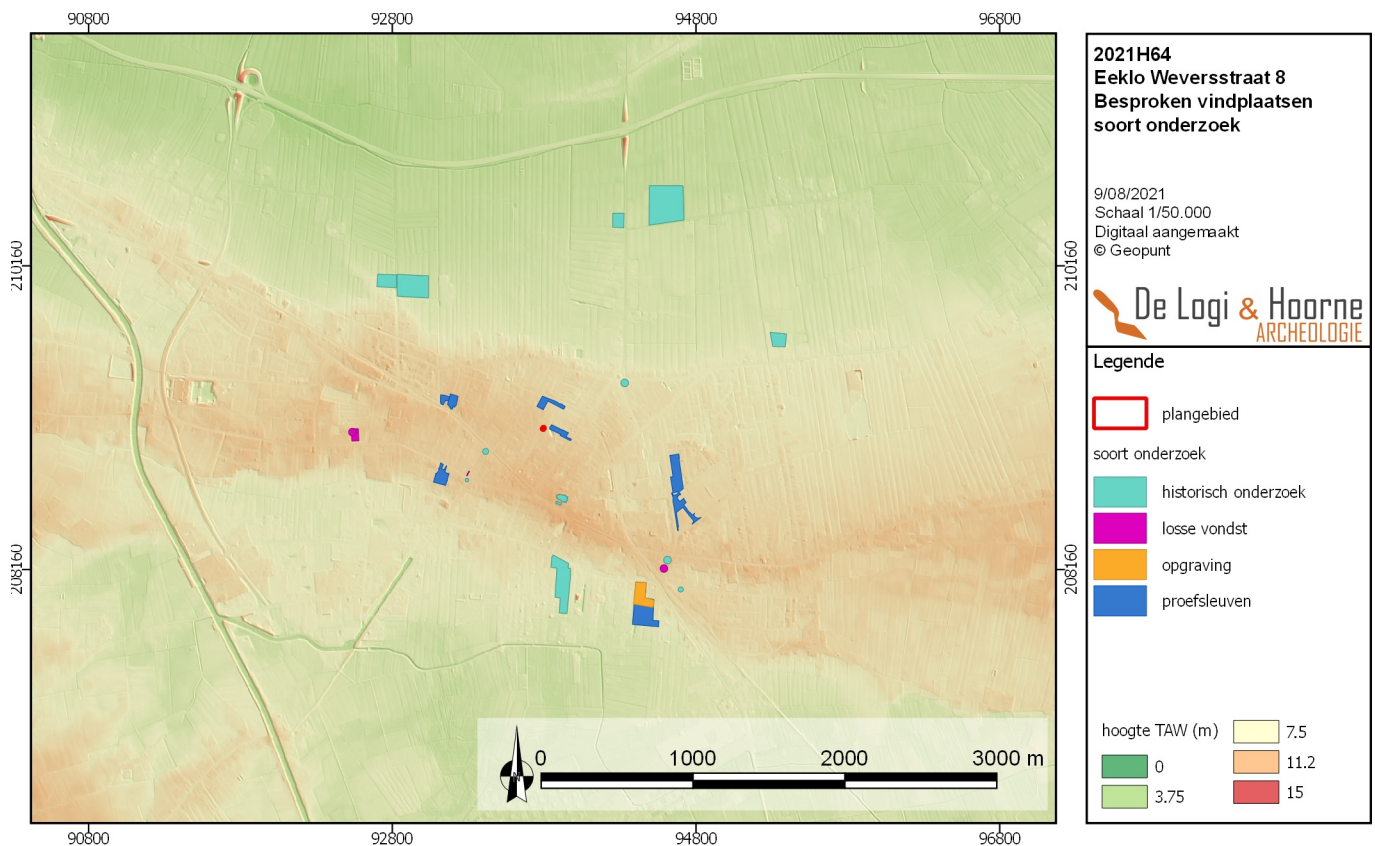
- *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?*

Het projectgebied is gelegen binnen de Vlaamse Vallei, op het dekzandruggencomplex van Maldegem-Stekene, wat vanuit geografisch standpunt een interessante locatie kan zijn. De natuurlijke aantrekkingskracht van het desbetreffende landschap is echter minder prominent aanwezig door enige afstand van natuurlijke waterlopen. Het archeologisch potentieel blijft bijgevolg onbekend.

- *Welke evolutie kende het landgebruik en welke invloed heeft dit gebruik op de bewaring van het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed?*

Binnen de grenzen van het projectgebied is er vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw sprake van bebouwing waardoor een groot deel van het plangebied wordt ingenomen. Wat de precieze impact van deze bebouwing op het bodemarchief is en in welke graad het mogelijke archeologische erfgoed verstoord werd, is moeilijk in te schatten maar de kartering van het terrein als OB-grond lijkt een totale verstoring te impliceren.

Figuur 31: Digitaal hoogtemodel met aanduiding van de soort onderzoeken rondom het plangebied (© Geopunt)

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites? Wat is de aard, datering en bewaring?

Op basis van dit bureauonderzoek zijn er geen concrete aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een of meer archeologische sites. De negatieve proefsleuvenonderzoeken in de directe omgeving indiceren eerder een afwezigheid.

- Wat is het archeologisch potentieel van het projectgebied?

Op basis van de archeologische voorkennis, de geologische en bodemkundige gegevens en het gebruik van het projectgebied volgens de historische kaarten en luchtfoto's is er sprake van een laag archeologisch potentieel van het projectgebied. Enkele recente proefsleuvenonderzoeken in de directe omgeving tonen aan dat de onderzochte gronden nagenoeg leeg zijn.

- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?

Het projectgebied is 376m² groot en de geplande werken kunnen een reële bedreiging vormen tegenover het potentieel aanwezige bodemarchief, in hoeverre dit al dan niet door voorgaande activiteiten is verstoord.

- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?

Indien er zich binnen het plangebied een archeologische site zou bevinden, zou dit een wetenschappelijk kennispotentieel in zich dragen en zeker kenniswinst kunnen opleveren over de ontstaansgeschiedenis van de stad Eeklo, waarvan erg weinig geweten is. De kans op relevante kenniswinst is echter laag te noemen.

2.2.6. Afweging noodzaak en motivering verder onderzoek

Een veldkartering is voor dit projectgebied niet aangewezen. Het plangebied omvat geen akkerland, waarop veldkartering goede resultaten oplevert. Dit type onderzoek is bijgevolg niet aangewezen voor het deels bebouwde plangebied en zou geen enkele potentiële kennisvermeerdering met zich mee brengen. Hetzelfde geldt voor geofysisch onderzoek, dat hoofdzakelijk geschikt is om grote lineaire structuren in de bodem op te sporen. Methodes zoals veldkartering en geofysische onderzoek laten bovendien niet toe met zekerheid uitspraken te doen over de datering van de mogelijk aanwezige sporen en in te schatten wat de bewaringsgraad van de site is.

Een landschappelijk bodemonderzoek of archeologisch verkennend booronderzoek lijkt evenmin nuttig. Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat er geen indicaties zijn voor een afgedekt niveau en dat het volledige gebied als OB gekarteerd staat, wat de kansen tot een goede bewaring voor een eventuele steentijdsite miniem maakt.

Om dezelfde redenen wordt ook geen proefsleuvenonderzoek aanbevolen. Met een proefsleuvenonderzoek wordt een beperkt — maar statistisch representatief — deel van het terrein onderzocht op indicaties voor de aanwezigheid van archeologische sites. Op basis hiervan moet het mogelijk zijn uitspraken te doen over het archeologisch potentieel van het totale terrein. Rekening houdend met de naar alle waarschijnlijkheid hoge verstoringsgraad van de bodem, de zeer beperkte oppervlakte van het plangebied en het ontbreken van indicaties voor de aanwezigheid van relevante archeologische restanten op het plangebied, lijkt de kans op significante kenniswinst met deze methode op dit terrein te klein om de kostprijs van dit onderzoek te verantwoorden. Bovendien hebben recente proefsleuvenonderzoeken in de directe omgeving reeds aangetoond dat dit gebied eerder archeologisch leeg lijkt.

Bijgevolg is het niet aangewezen om verder onderzoek op te leggen, gezien de beperkte kans tot kennisvermeerdering. Om deze redenen zal voor de te vergunnen werken geen archeologisch terreinonderzoek geadviseerd worden.

Dit advies stelt noch de opdrachtgever, noch de aannemer, vrij van de in artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde archeologische meldingsplicht.

2.2.7. Samenvatting onderzoek

De initiatiefnemer wenst op een perceeloppervlakte van 376m² een meergezinswoning te bouwen. Hiervoor vraagt hij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan. Voor de opmaak van het bureauonderzoek zijn verschillende gegevens geraadpleegd. Bodemkundig gezien ligt het projectgebied op een flauwe, noordelijk gerichte helling van de zandrug Maldegem – Stekene, ten noordwesten van de historische kern van de stad Eeklo. Het lage aantal archeologische sites in de omgeving, in combinatie met de geraadpleegde historische bronnen en historisch kaartmateriaal, wijzen op een laag potentieel. Het plangebied wordt in de loop van de tweede helft van de 20ste eeuw wel ontwikkeld, wat naar alle waarschijnlijkheid een verstoring van de bodem heeft teweeg gebracht, gelet op de kartering als OB-bodem.

De kleine oppervlakte van het plangebied, de mogelijke kans op verstoring en het laag archeologisch potentieel voor zowel steentijdartefactensites, sporensites als stadsites zorgen ervoor dat er weinig tot geen relevante kennisvermeerdering gerealiseerd zou kunnen worden. Er wordt bijgevolg geen verder onderzoek aanbevolen binnen het plangebied.

HOOFDSTUK 2: BIBLIOGRAFIE EN BIJLAGEN

1. Bibliografie

ACKE B., BRACKE M. & FONTEYN P., 2019. *Nota Eeklo Schietspoelstraat fase 1*.

AMPE C., BOURGEOIS J., FOCKEY L., LANGOHR R., MEGANCK M. & SEMEY J., 1995. Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en west-Vlaanderen. *Archeologische Inventaris Vlaanderen, Buitengewone reeks 4*, Gent.

BOGEMANS F., 2008. *Legende overzichtskaart Quartairgeologie Vlaanderen*. Vrije Universiteit Brussel in opdracht van Vlaamse Overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

BORREMANS M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Gent.

CORNELIS L., VAN REMOORTER O. & WOLTINGE I., 2013. *Archeologische opgraving Eeklo, Zuidmoerstraat*. Baac Vlaanderen Rapport 47, Drogen.

DEBRABANDERE F., DE VOS M., MENNEN V., RYCKEBOER H. & VAN OSTA W., 2010. *De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek*, Brussel.

DE KREYGER F., GENBRUGGE S. & HOORNE J., 2020. *Eeklo-Boelare. Nota*. De Logi & Hoorne, Adegem.

DE MOOR G. & HEYSE I., 1974. Lithostratigrafie van de quartaire afzettingen in de overgangszone tussen Kustvlakte en de Vlaamse Vallei in Noordwest-België. *Natuurwetenschappelijk Tijdschrift* 56: 85-109.

DE MOOR G. & VAN DE VELDE D., 1994. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 13 - Brugge*, Gent.

DE MOOR G. & VAN DE VELDE D., 1995. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart. Kaartblad 14 - Lokeren*, Gent.

DE POTTER F. & BROECKAERT J., 1973. *Geschiedenis van de Gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Eeklo*, Gent.

DE SMET E., 1980. Het voormalig hospitaal of passantenhuis te Eeklo. *Appeltjes van het Meetjesland* 31: 278-331.

DE VOS A., 1971. Eeklo: van natuurlandschap tot stratennet. *Appeltjes van het meetjesland* 22: 6-88.

DE VOS A., STOCKMAN L., VAN DE WOESTIJNE P. & DEVOS M., 1994. Meetjeslandse toponiemen tot 1600. 4: *De keuren van Eeklo-Lembeke en Kaprijke*. 1: *Eeklo*.

DONDEYNE S., VANIERSCHOT L., LANGOHR R., VAN RANST E. & DECKERS J., 2015. *De grote bodemgroepen van Vlaanderen. Kenmerken van de 'Reference Soil Groups' volgens het internationale classificatiesysteem World Reference Base*. KU Leuven & Universiteit Gent in opdracht van Vlaamse Overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen.

GENBRUGGE S. & DE KREYGER F., 2019. *Eeklo-Molenstraat. Nota*. De Logi & Hoorne, Adegem.

HEYSE, I. 1979. Geomorphological mapping of flat regions in Flanders (Belgium): the morphology and evolution of the coversands in the Flemish Lowland. *Proc. 15th meeting Geomorphological Survey & Mapping (Italy)*, p. 55-67.

JACOBS P., 2015. Het midden-Eoceen en laat-Eoceen. In: BORREMANS M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*. Gent, 136 – 146.

LAMPAERT L., 1967-1973. *De Geschiedenis van Eeklo*, Eeklo.

PILLE F., 2001. Het Eeklose landboek (1638), Deel II: belopen 36-64. *Werkinstrumenten* 5, zevendertigste beloop, Eeklo.

PILLE F., 2003. Zes eeuwen stadhuis, 1. De 15de en 16de eeuw. *De Eeklose Dobbелgebakkene* 12: 57-68.

POLFLIET B., SLABBINCK F. & DE DECKER S., 2018. *Raveschootstraat (Eeklo, Oost-Vlaanderen), Nota Vooronderzoek met ingreep in de bodem (fase 1). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek*, Sint-Michiels-Brugge.

POLFLIET B., VAN ESBROECK T. & DE DECKER S., 2018. *Lionel Pussemierplein (Eeklo, Oost Vlaanderen). Vooronderzoek met ingreep in de bodem (fase 1). Verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek*, Sint-Michiels-Brugge.

RYSERHOVE A., 1971. Oud Eeklo. *Appeltjes van het Meetjesland* 22: 310-395.

SYS C. & VANDENHOUDT H., 1974. *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Eeklo 24 E. Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (I.W.O.N.L.)*.

TONDAT R., 1974. Voorhistorische vondst te Raverschoot, Eeklo. *Ons Meetjesland* 7, 1: 35.

TONDAT R., 1992. De oude kerk van de stad Eeklo. *De Eeklose Dobbелgebakkene* 1: 3-17.

VAN DE BOUCHAUTE C., 1982. *De Sint-Vincentiuskerk te Eeklo*, Eeklo.

VAN DE GENACHTTE J. & PILLE F., 2016. Aan de leegte (Boelare). *De Eeklose Dobbелgebakkene* 2: 71-82.

VANHERCKE J. & VAN ESBROECK T., 2018. *Burgemeester Lionel Pussemierstraat (Eeklo, Oost-Vlaanderen). Nota vooronderzoek met ingreep in de bodem (fase 1) deel 1: resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem*, Sint-Michiels-Brugge.

VAN HOECKE R., 1995-1998. De annalen van Ten Doorn (1-13). *De Eeklose Dobbелgebakkene* 4 tot 7.

VANOVERBEKE R. & KREKELBERGH N., 2015. *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Eeklo, Molenstraat*. BAAC Vlaanderen rapport 123, Gent.

VAN RANST E. & SYS C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*. UGent.

VERHOEVE A. & VERBRUGGEN C., 2006. *Het Meetjesland. Bodem en landschap in historisch perspectief*. Opgehaald van: <http://belgeo.revues.org/12065> op 04 juli 2016.

Geraadpleegde websites:

[HTTPS://CAI.ONROERENDERFGOED.BE/](https://cai.onroerenderfgoed.be/) (geraadpleegd op 9/08/2021)

(De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen. De aan- of afwezigheid van archeologische sporen dient met verder archeologisch onderzoek vastgesteld te worden.)

[HTTPS://DOV.VLAANDEREN.BE/DOVWEB/HTML/INDEX.HTML](https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html) (geraadpleegd op 9/08/2021)

[HTTPS://GEO.ONROERENDERFGOED.BE](https://geo.onroerenderfgoed.be) (geraadpleegd op 9/08/2021)

[HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be) (geraadpleegd op 9/08/2021)

[HTTPS://INVENTARIS.ONROERENDERFGOED.BE/](https://inventaris.onroerenderfgoed.be/) (geraadpleegd op 9/08/2021)

